

SLOVENECE

Cene inseratov:

Enostopna petina vrste mal
oglas po Din 1-50 in Din 2-
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din 2 50, posilna itd.
po D. a. 4-.Pri večjem naročilu popust
Izbeja vsak dan izvozni
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.

Poštmina plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 8. — Račun poštne aran-
ljubljanske št. 650 se naročilo in št. 349 se oglase,
zagreb 39. št. 1, sarajev 7583, praga in dunaj 24.797.

Proti komu?

Srbski listi se zopet bridko pritožuje-
jo, češ da »Slovenec« napada Srbijo, ozi-
roma Srbe, da jih grdi in svetu v najslab-
ši luči predstavlja. To je stalni refren iz-
vestnih srbskih vladinikov ali drugih z
režimom na ta ali oni način zvezanih li-
stov, kadar »Slovenec« razgali kliko,
ki pašuje v naši državi in stiska tako Srbe
kakor Hrvate in Slovence. Tej klikki je tre-
ba čisto jasno povedati, kar ji gre, da se
ne bo več izgovarjala na srbsko ljudstvo,
kakor da napadamo to poslednje, medtem
ko v resnici naše besede veljajo njegovim
vlastodržcem.

Srbija, Crnagora, Romunija, Bolgari-
ja, Grčija in Albanija, z eno besedo ves
Balkan je odnekaj torišče neomeje-
nega despotstva par bogatih
prezvestnih in izkvarjenih
družin. Ko so se balkanski narodi osvo-
bodili vzhodno grške despotije, so prišli
pod osmansko, katere so se pa s pomočjo
zapadnih velesil iznebili zato, da pridejo
pod nič manj koruptno in nasilniško do-
mačih porodic. Te porodice so tudi že pod
turškim gospodstvom, ki je pustilo deže-
lano dosti avtonomije, stiskale ubogo lju-
dstvo. V turški državi so te porodice, kojih
aradišče je bil carigradski grški fanar,
mele velik vpliv tudi na vedno suho tur-
ško vladno samo, ki so ji posojale denar.
V Romuniji so ti boljari pod zaščito turške
suverenitete lastno kmetstvo ljudstvo po-
polnoma zasužnili. V Albaniji so se dežele
postavile tri rodbine, Toptani, Frasheri in
Vlioni, ki imajo še danes vso rodovitno
zemljo v posesti in delajo vso politiko ter
deležo prodajajo danes slovanskemu, jutri
italijanskemu in pojutrišnjem bogvekate-
remu vplivu. Za denar je balkanskim ve-
leporodicam vse na prodaj. Kako so v Bos-
ni domači begi podvrkli sebi svoje soro-
jake, ve vsak otrok že iz šolske zgodovine.
V Grčiji je bilo odnekaj glavno gnezdo
najnesramnejše korupcije. Tam so v času
borbe proti Turkom ministri večkrat
sklepal akcijske pogodbe z raznimi raz-
bojniškimi četami, ki so pod pretvezo ro-
doljubnega vstaškega gibanja proti osma-
nom požigali, ropali in obdavčevali doma-
ne prebivalstvo. Danes se tam pod vide-
zom demokracije vrsti revolucija za revo-
lucijo, ki je vsaka plačana bodisi od kak-
šne inozemske ali domače firme z name-
nom, da se polasti vlade tisti, ki bo podo-
beval več koncesij ali »diferacij« temu ali
onemu konsorciju. V Bolgariji ni bilo nič
boljše. Kruta ironija zgodovine je, da je
bil Turek, znani Midhat-paša, tisti, ki
je prvi mislil na gospodarsko osvoboditev
balkanske raje od jarma domače in tuje
gospode, in bolgarskim kmetom ustanovil
prve hranilnice, ko je bil guverner v Bol-
gariji. Danes vlada Romuniji porodica ve-
lefevdalca Stirbeja, v Albaniji se igra pa-
lamentarno življenje par veleposestnikov,
v ostalih deželah je točno isto, pri nas pa
ružeta Nikola in Rade Pašić v družbi z
drugimi »osvoboditelji« domovine,
ki so si med vojno in po nji globoko
nabasali svoje malhe.

Junaška je borba balkanske raje pro-
tjujemo gospodstvu. Balkanski kmet, čif-
lija, je v tej svoji borbi ovekovčen v ko-
lovski epopeji, v kateri veje še stari, prist-
ni jugoslovanski duh. Toda sadove teh
borb so želi domači despoti, na katere ni
nič slovanskega razum imen, v kolikor se
jim ne pozna grški, turški ali vlaški izvor.
To so tisti despoti ali »gospodarji«, ki so
medtem ko se je uboga raja kakor lev bo-
rila zoper janičarske čete, igrali na pa-
riški borzi in želj slavo obenem z milijoni,
potem pa osvojenjo »brač« stiskali, odi-
vali in pestili kakor perzijski šahi. V ro-
kah teh porodic so demokracija, svoboda,
verski in politični ideali postali humbug
in so se vse s pomočjo domačega ljudstva
in inozemstva pridobljene svoboščine in
naprave izpremenile v sredstvo izsesova-
nja malega človeka. Te rodbine so tudi ti-
ranizovale domače vladarje in napravile
iz njimi kratek proces, če niso hoteli igrati
na njihove gosli.

Točna fotografija teh razmer je tudi
današnja Srbija. Ljudstvo je tam suženj
kakor je bilo v prejšnjih stoletjih, v svo-

bodi se senči zgolj porodica. Jugoslovani-
stvo ji je po vseh svojih političnih in kul-
turnih idealih popolnoma tuje. Jugoslo-
vanstva Gaja, Vraza, Karadžića in Stross-
mayerja ni ta vlastodržka klikka nikoli raz-
umela in ga ne bo. Pravkar je izšla v Ame-
riki knjiga šefa ameriških častnikov na
verzajski konferenci, Adama Gibbonsa, ki
nam na podlagi dokumentov slika, kako je
Pašić med vojno intrigiral v inozemstvu, da
se ne bi ustvarila Jugoslavija, ampak veli-
ka Srbija, dočim naj bi Slovenci prišli vsi
pod laški jarem. Ko se je pa Jugoslavija
le osnovala, je porodica hitela, da jo cen-
tralizira in militarizira, da iz novih pokra-
jin iztisne milijardo za milijardo zase. In
tako je danes Jugoslavija po zaslugi te po-
rodice torišče najbolj nesramno korupcije,
ki se gabi uže celi Evropi. V Jugoslaviji
imamo ministra, ki je postal milijarder in
prodal akcijski družbi, v kateri je včlanjen,
ves rečni plovni park za bagatelo, vrheta
pa stotino tega materijala že odprodal, bog-
ve komu in za kakšno ceno! Če o tem pi-
šejo tisti srbski listi, ki se nahajajo v borbi
se porodico, je vse prav, le če »Slovenec« to
korupcijo šiba, je ogenj v strehi. Seveda!
Porodica se kritike v lastnem domu ne bo-
ji, ker tam že ve, kako jo parirati, boji se
pa prečanske kritike, brez le-ta je velika
ovira, da ne bi si ta brezvestna klikka po-
polnoma podjarmila tudi našega javnega
mnenja. Vlastodržci bi radi, da bi jih slo-

vensko časopisje slikalo v najlepših bar-
vah zato, da bi lahko čimbolj neopr-
ano nasičevali svoj nenasitni pohlep pri nas.

Ne samo naše, tudi srbsko ljudstvo
zdihuje pod tem režimom, ki je v nekem
oziru slabši od turškega. Turki so vsako
leto enkrat pobrali svoj harač in šli. Poro-
dica pa dere, izmzgava in pašuje dan na
dan, dela to po premišljenem sistemu, na
vseh poljih javnega življenja. Treba je bra-
ti samo domače srbsko opozicionalno
časopisje. Kar se piše v Hrvatski in Slove-
niji o tem, je le blede kopija smrada, ki ga
razgalja dan za dnem Srbi o gospodarje-
nju svoje despotije. Zato naj se »Samo-
uprava« nič ne razburja. Naj si ne domi-
lja, da bi se mi dali ustrašiti njenih groženj
in prenehal bičati razmere, ki so v sramo-
to krščanske evropske kulture in katerim
mora biti prejalislej konec v interesu mi-
ru, reda in civilizacije tako v naši državi
kakor v Evropi sploh. V tej borbi bo srbs-
ko ljudstvo edino z nami, da se le
začne enkrat majati gnijla stavba porodice.
In tega se boji »Samouprava«! Zato toži,
zdihuje in kriči, češ, Srbija se napada.
Ne, gospodje, vsa čast Srbiji, vsa čast srb-
skemu ljudstvu, boj velja v a m, ki držite
to ljudstvo v svojih krempljih in ste tudi
Jugoslavijo spremenili v pašalik, kjer upri-
zarjate divje orgije korupcije, podkupova-
nja in zapravljanja državnega premoženja!

sem uverjen, da mi bo mogoče, ako bom
podpiran tudi iz Vaše strani, izogniti se
dalekosežnejšim, neljubim odredbam po
čl. 60 in sledečih, zakona o državnem ra-
čunovodstvu.

Sanitetni šef: Dr. Katičič.

Iz tega dopisa je razvidno, da stojimo
danes po enem in pol letu ravno tam, kjer
smo bili takrat, ko se je pričelo v javnosti
razpravljati o neznosnem stanju naših bol-
nic, zaradi nezadostnih deravnih sredstev.
Faktično se mora sedaj vsaka nakaznica,
tudi če bi veljala samo 1 Din, predložiti sa-
nitetnemu šefu v potrdilo. Da je ravnatelj-
stvo zavoda v jako mučnem položaju, ni
nam treba naglašati. V teh razmerah ga
sploh treba ni.

Zakaj imamo pri nas razdostna sred-
stva? Ko je bila uprava deželnih dobro-
delnih zavodov še pri avtonomni upravi, ni
bilo tega čuti. Bolnica je pokrivala svoje
potrebnosti iz svojih dohodkov na oskrb-
ninah, kar je pa primanjalo, se je dodalo
iz deželnega zaklada. To je sedaj pri nas
ukinjeno. V Dalmaciji, ki je bila v enakem
razmerju ko Kranjska, je ta praksa še v
veljavi. Tam gospodari bolnica s svojimi do-
hodki, kar primanjkuje doda država, se-
veda vedno pod posebno kontrolo. V bivši
kraljevini Srbiji se od bolnikov ni zahtevalo
plačevanje oskrbnine kakor pri nas. Dav-
karije so od pristojne domovne občine bol-
nikov pobirale od njega nekaj prispevek,
ki se mu je predpisal. Ta praksa je v teh
krajih še danes v veljavi, in sicer služi za
podlago direktni davki brez osebnega davi-
ka. Način je sledeči: Kdor plača neposred-
nega davka do 10 Din, je prost vsakega pri-
spevka. Do 30 Din se mu zaračuna za vsak
oskrbni dan 3 Din, do 50 Din 10 Din za
oskrbni dan v bolnici, do 100 Din 12 Din,
do 200 Din 15 Din, čez 200 Din pa 20 Din.
V umobolnici: do 30 Din direktnega
davka je prost vsakega prispevka. Do 50
Din direktnega davka plača za oskrbni dan
3 Din. Do 100 Din davka 6 Din, do 200 Din
davka 10 Din, čez 200 Din davka pa 15 Din
za oskrbni dan.

Primanjkljaj v bolnicah pokrije drža-
va. Oskrbnino, kakor smo je poprej ome-
nili, iztirjava davkarija. Na Hrvaškem iz-
tirja oskrbnino, ki se pa istotako odmeri
ko pri nas, deloma zdravstveni odsek.

Iz tega je razvidno, da pri nas vrše te
naloge upravni uradniki zavoda, v Srbiji
davčne oblasti, na Hrvaškem deloma zdrav-
stveni odsek. Tem upravam zaradi tega tu-
di ni treba imeti toliko računskega uradni-
štva, ko pri naših zavodih, kar gotovo po-
ceni upravo. Kako neznatne so od strank
plačani oskrbni stroški v Srbiji, dokazuje
dejstvo, da je belgrajska bolnica dobila le-
ta 1922 okroglo vsoto 360.000 kron od pri-
vatalnikov plačane oskrbnine, medtem ko so
pri ljubljanski bolnici ta vplačila znašala
za štiri mesece 2.249.332 K. Lahko toraj
računamo za 1 leto okroglo 10 milijonov
kron. Vsa ta vplačila se stekajo pri nas v
državno blagajno.

Zanimivo je primerjati predvojnne raz-
mere v naši bolnici ljubljanski s sedanji.
Leta 1907 je bilo sprejetih 9252 bolnikov.
Oskrbnih dni je bilo 159.500. Skupni stro-
ški so znašali 879.400 K. Na oskrbnini se
je dobilo 178.837 K, dežela je doplačala
200.563 K. Oskrbnina je znašala takrat 2 K
na dan. Ako vzamemo, da so bili vsi paci-
jenti samo 3. razreda, bi to danes, ko se je
oskrbnina povišala za 50 kratni znesek sta-
lo: 178.837 krat 50 je 8.941.850 K. Prispe-
vek iz deželnega zaklada: 200.563 krat 70
po sedanji valuti: 14.039.410 K. Število
sprejetih bolnikov se je pa pomnožilo in
znaša 1923 leta meseca novembra čez 10
tisoč. Ker bo bolnica imela letos gotovo
10 milijonov kron lastnih dohodkov, odgo-
varja to približno razmeram iz leta 1907.
Dvanajstina za bolnico v Ljubljani pa znaša
1.648.240 K ali na leto 19.778.880 K. Pri-
spevek dežele leta 1907 je pa za veliko
manjše število bolnikov znašal 14.039.410 K
v sedanji valuti, in bolnica je imela na raz-
polago še oskrbnino, plačano od bolnikov
v znesku 8.941.850 K v sedanji valuti. To
milijone pa pobere država in da ljubljanski
bolnici le dvanajstine, kar odgovarja pri-
bližno tedanjemu prispevku dežele. Sicer
so plače tedanjega osebja v tem skupnem
izdatku za 9252 bolnikov leta 1907 vraču-

Pašićevi načrti.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) Politični krogi
se bavijo z dejstvom, da kralja še dosedaj
niso informirali o resnični situaciji. Vsled
tega reševanje krize še ni tako hitro napre-
dovalo, kakor se je pričakovalo. Zlasti Pa-
šić še ni storil svoje dolžnosti in ni kralju

niti poročal o demisiji ministrov Jankovića
in Uzunovića, dasi bi to po nastali moral.
Menijo, da je to nova Pašićeva igra. Pašić
hoče baje po Božiču rekonstruirati svojo
vlado in vzeti v kabinet več radikalnih po-
slancev, ki mu sedaj delajo opozicijo.

Seja finančnega odbora.

Belgrad, 22. (Izv.) Na današnji seji
finančnega odbora se je razpravljalo o dr-
žavnih dohodkih in izdatkih ter o finanč-
nem zakonu. Finančni minister dr. Stoj-
adinović predlaga, naj proračun velja od
1. aprila 1924 do 1. aprila 1925. Tako bi
se proračunsko leto pri nas začelo s 1.
aprilom. O tem se bo razpravljalo na pri-
hodnji seji. Poslanec Pušenjak je v dalj-
šem govoru grajal centralizacijo proraču-
na, neenakosti obdavčenja ter zahteval, da
finančni minister čimprej izdela enoten
davčni zakon. Finančni minister je pristal
na predlog poslanca Pušenjaka, naj se
eksistenčni minimum pri dohodnini v Slo-
veniji in Dalmaciji poviša na 5000 Din.
Ker je demokrat Sečurov stavil isti pred-
log za Vojvodino in Hrvatsko, se bo o tem
razpravljalo v prihodnji seji po novem
letu. Poslanci vladne večine izjavljajo, da
bodo glasovali za to, da se eksistenčni mi-
nimus za vse pokrajine zviša na 5000 Din.
Večina je sprejela finančni zakon, kakor
ga je predlagala sekcija. Vsled tega člen
o ukinitvi bogoslovne in medicinske fa-
kultete v Ljubljani odpade.

Odstop dr. Lukinića.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) V političnih
krogih se je zvedelo, da namerava za Pri-
bivićem tudi dr. Lukinić podati demisijo
kot član glavnega odbora demokratske
stranke.

Novi italijanski poslanik
v Belgradu.

Belgrad, 22. dec. (Izv.) Italijanska
vlada je namesto Conte Megrotija imeno-
vala za poslanika v Belgradu conte-ja Fi-
nati-Morano, ki je za časa vojne bil po-
slanik v Bernu, pozneje pa je služboval v
oddelku za balkanske zadeve v italijan-
skem zunanjem ministrstvu.

Amerika in Rusija.

Washington, 22. dec. (Izv.) Ameriški
senat je sklenil imenovati komisijo pod
predsedstvom senatorja Loodge, ki ima
preiskati ruske razmere. Gre za priznanje
sovetske Rusije, ki ga zahtevajo mnogi
poslanci in senatorji.

Angleške volitve.

London, 22. dec. (Izv.) Definitivni re-
zultat volitev v zbornico je sledeči: Kon-
servativci 258, Labour Party 192, liberalci
157, nestrancarji 8, vseh skupaj 615.

POTRES V MEHIKI.

Douglas (Arigona), 22. dec. (Izv.) Po-
ties je uničil več mehikanskih otokov. V
provinciji Somora je več mrtvih in ran-
jenih.

ZAUPNICA POLJSKI VLADI.

Varšava, 22. dec. (Izv.) Sejm je danes
po daljši debati izglasoval zaupnico novi
vladi z 193 glasovi proti 76.

Dež. bolnica v Ljubljani.

Deželna bolnica, oziroma ravnateljstvo
te bolnice je prejelo od zdravstvenega od-
seka za Slovenijo sledeči dopis:

Št. 137/pr. 16. novembra 1923. Sma-
tram, da je nujno potrebno obvestiti Vas o
financijskih težkočah, s kojimi se imajo
baviti bolnice v Sloveniji. Ne samo, da so
izčrpani vsi zakoniti krediti, dovoljeni v
proračunskih dvanajstinah za oktober, no-
vember in december 1923, treba je bilo
vsled nujnih izdatkov te kredite celo pre-
koračiti, in to navzlic temu, da je odsek v
uradnih okrožnicah skušal uvesti skrajno
štedenje in omogočiti vse nepotrebne izdat-
ke. Da ne pride še hujše, in da ne bo tre-
ba omejiti bolniškega obrata, kar brez re-
dukcije personala ni mogoče, in kar bi do-
brem glaslu naših ustanov in njihovim zdrav-
nikom, kakor tudi zdravstveni upravi pri-
skrbelo neugodnih prigovorov, obračam se
na Vašo uvidevnost in razsodnost v imenu
našega trpečega ljudstva, da v teh težkih
prilikah tudi s svoje strani vse storite, kar
bi moglo olajšati položaj. Osebito naj se
obrača posebna pažnja propisovanju zdra-
vil in naj se uporabljajo le oficialna sred-
stva, neoficijelna sredstva pa le v izrednih
slučajih, kjer znanost ne pripušča drugega.
Specialitete se sploh prepovedujejo. Zbolj-
šane in posebne dijete naj se kolikor mo-
goče omeje, razen če bi pri tem imelo trpeti
bolnikov zdravje. Vsekakor pa je ukiniti
vse nabavke in popravke instrumentov in
drugih inventarnih predmetov, dokler se
brez nevarnosti za bolnike morejo pogre-
šati, oziroma dokler so porabljeni. Trdno

njene, toda za to je tudi številu sprejetih bolnikov leta 1907 veliko manjšo. Ko leta 1923 in se ta diferenca izrazila pri končnem računu, in bi bil prispevek dežele tudi večji, če bi bilo število bolnikov enako. Bivša avtonomna uprava je smatrala deželne dobrodelne zavode kot humanitarne zavode, to mora tudi storiti sedanja uprava, ker to ni nobeno trgovsko podjetje, da bi se krili izdatki iz dohodkov podjetja. Poleg izdatkov za domače deželno bolnico je dežela Kranjska še plačevala za svoje deželane v tujih bolnicah izven Kranjske oskrbne stroške, tako leta 1907 za 4406 bolnikov 239.055 K, kar reprezentira danes 70 krat vzeto 16.733.850 K. Teh izdatkov nima sedaj zdravstveni odsek za Slovenijo.

Ta kriza v upravi zdravstvenega odseka traja, odkar je prevzela država zdravstvo v svoje roke. — Sedanji funkcionarji zdravstvenega odseka, niti funkcionarji bolnice v Ljubljani niso temu krivi. Pri najboljši volji ne bodo te krize odpravili, ker ni mogoče toliko prirediti, da bi to pokrili, kar je avtonomna uprava naprej dajala iz deželnega zaklada. Sistem uprave naših bolnic se mora spremeniti. Če je bilo to že zdavnaj v veljavi v bivši S-biji, če je to za te kraje še v veljavi, in mi za kritje primanjkljaja teh srbskih bolnic istotako iz naših skupnih davkov skrbimo, zakaj bi se isti sistem tudi pri nas ne vpeljal, toda s tem pogojem, da je prispevek države tak, da se ti humanitarne zavodi obdrže vedno na višini napredka. Ako pa hoče država ozkosrčno postopati, naj pusti v veljavi prejšnji sistem bivše avtonomne uprave Kranjske, katerega je pustila Dalmaciji; saj ti zavodi ščitijo največji kapital države — zdravje državljanov in ozkosrčnost ne sme igrati nobene vloge, kadar gre za pomoč največjim revežem — bolnikom. S to pretrgano štedljivostjo in ozkosrčnostjo je ljubljanska bolnica padla že pod prejšnji nivo humanitarne in znanstvene zavoda. — Preko meje ni mogoče iti brez nevarnosti, da se s tem še bolj ogroža zdravje bolnikov in ugled zavoda. Uprava naše bolnice je vzorna in je bila tudi vzorna, ko je morala pretrpeti toliko napadov; takrat so dolžili slabo upravo. Ali je morebiti danes bolje? Uprava je dobra, sistem je slab!

Iz zunanje politike.

* Snubljenje Rusije. Francija skuša na kakšen način priti v ožje stike z Rusijo. Republika se boji zblizanja med Rusijo in Italijo, posebno pa nevarnosti, da ne bi se italijanski kapital udemalil v Ukrajini in na Kavkazu. To je vzrok, da Francija pritiska na našo državo, naj obnovi zveze z Rusijo, kar naj bi opravil g. Balugdič s sovjetskimi delegatom Koppom v Berlinu. Obenem so v Franciji postali nekoliko hladnejši napram Češki in Poljski, kjer se je začel šopiriti angleški kapital. Poljaki so seveda zaradi tega zelo vznemirjeni, ker dobro vedo, da bi Rusija v slučaju obnovitve zvez s Francijo zahtevala popolni desinteresma Francije v slučaju rusko-poljske vojske. Kajti Rusi vztrajno zasledujejo cilj, kako odtrgati Belo Rusijo, Volin in Polesje od Poljske. Zdi

se pa, pravi »Morning Post«, da bo Anglija Francijo prehitela, kajti Macdonald je trdno odločen takoj priznati sovjetsko Rusijo, čim pride na vlado.

* Francija motri po »Tempsu«, ki je glasnik zunanjega ministrstva, politični položaj v Angliji z nekim vznemirjenjem. Delavska vlada s podporo liberalcev je gotova stvar. Kaj prinese ta vlada Franciji, to je velika neznanka. Konservativna stranka je napram Franciji zasledovala politiko doliberalci pa se morejo ali okleniti politike ohranitve nevtralnosti. Delavska vlada in najživahnejša poseganja v evropske razmere (kar je najbolj verjetno) ali pa se od Evrope sploh odvrti. Oboje je za Francijo bolj nepovoljno nego nevtralnost konservativcev.

Politične vesti.

* Afera Jankovičevega brodarstva sindikata je zanimiva po tem, da predstavlja borbo radikalov z demokrati. Večina delnic te družbe se nahaja namreč v rokah demokratov, ki trdijo o sebi, da so najčistejša stranka na svetu. Radikali jim pa to zavidajo, zato je Stanič začel boj proti Jankoviču in njegovi korupciji. Zdi se, da je sploh naša država samo objekt konkurence med dvema sindikatoma, ki gledata, kako bi jo bolj izmolkla. Spričo tega bi bila najnujnejša zadeva, da se združijo vsi pošteni elementi v državi, da napravijo temu konec.

* Nova afera. Belgrajski listi razkrivajo novo afero, v katero je vpleten vojni minister general Pešić in ravnatelj »Slovenske banke«, Gavrilović. Gre za dobavo pol milijona francoskih pušk starejšega tipa, kakršne Francozi prodajajo Arabcem in zamorcem. Pri tej stvari so izvestni gosposije na račun države zaslužili lepe vsote. Tako se pod Pašičevim režimom vrši črna umazana afera za drugo, »Samouprava« se pa jezi, če kdo ta gnoj razkrija.

Slovenci!

Ko praznujete vesele božične praznike, zmrzujejo in gladujejo v daljni Westfaliji družine slovenskih rudarjev. In kar je najhujše, je to, da nimajo nobenega upanja, da se njih obupno stanje v doglednem času izboljša, če se jih ne spomni v največji nesreči njihova domovina.

Vedno odprte roke je imel slovenski narod, kadar je bilo treba pomagati bratom v nesreči. Nemogoče je, da bi ta pregovorna dobrosrčnost slovenskega naroda izumrla in zato vemo, da bodo upi westfalskih Slovencev v pomoč domovine uresničeni.

Akcijski odbor za pomoč vestfalskih Slovencev pozivlja zato vso slovensko javnost, da stori vse za rešitev westfalskih Slovencev iz njihovega obupnega položaja.

Ne moremo in ne smemo dopustiti, da bi glad in mraz morila slovenske družine, zato ker njih očetje ne morejo vsled boja dveh velikih narodov najti dela.

Pomagati pa moramo takoj in v zadostni meri. Zato priredi Akcijski odbor dne 2. ja-

nuarja 1924 »Dinarski dan«. Vsak Slovenec, vsaka Slovenka naj ta dan daruje za westfalske Slovence en sam dinar in desetstotici rudarjev in njih rodbin bodo obvarovani pred najhujšim.

Po vsaj Sloveniji naj se osmijejo posebni odbori za prireditve dinarskega dne, da bo tako preskrbljeno, da bo v rešnici vsa Slovenija sodelovala pri dinarskem dnevu. Vse zbrane prispevke pa je nemudoma poslati na Jugoslovnsko Matiko, Ljubljana, Pred škofojo 21-I s pripombo, da je denar poslan za westfalske Slovence.

Ponos Sloveka je, da pomaga bližnjemu. Sveta dolžnost Slovence pa je, da je bratu po krvi in jeziku, če je v sili, siguren podpornik. Ta podpora je jamstvo za solidarnost naroda tudi v najtežjih trenutkih, solidarnost naroda pa je zalog za ohranitev naše države samostojnosti. Zato smo verjeli, da bo naš klic povsodi sprejet toplo in da bo uspeh Dinarskega dne blesteč dokaz slovenske zavednosti in požrtvovalnosti!

Deržić Ivan za NSS, Dr. Korošec Anton, minister n. r. za SLS, Pucelj Ivan, minister n. r. za SKS, Dr. Ravnihar Vladimir za NNS, Dr. Niko Zupančič, minister n. r. za NRS, Dr. Gregor Zerjav, minister n. r. za JDS.

Dnevne novice.

— »Domoljubova« št. 52 je radi božičnih praznikov izšla že včeraj. Prihodnja 1. številka izide v četrtek po novem letu.

— Upravni odbor dr. I. Oražnevega dijaškega doma je prevzel dne 17. novembra t. l. v smislu oporoke dr. I. Oražna upravo njegove zapuščine, ki jo je dosedaj oskrboval izvrševatelj oporoke g. dr. Franc Goršič. Odbor je dal pregledati vse račune in spise po strokovnjaku, ki jih je našel v najlepšem redu. Priznavajoč pravilno in uspešno delovanje g. dr. Goršiča mu izreka upravni odbor ODD tem potom javno zahvalo. — Ljubljana, 20. decembra 1923. — Dr. De Franceschi, m. p. Dr. Serko, m. p. Dr. Eller, m. p.

— Ustroj direktorije državnih železnic v Ljubljani. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani se sestavi sledeči: Funkcije direktorja vrši pomočnik generalnega direktorja v Belgradu Evgen Derocco, njegov namestnik je prejšnji ravnatelj Viktor Bračič in pomočnik direktorja je prejšnji ravnatelj inž. Šega. Začasno prevzamejo vodstvo oddelkov centralni inšpektorji prejšnjega obratnega ravnateljstva: dr. A. Faturo splošni oddelk, Fran Arko finančni oddelk, Jos. Gostiša gospodarski oddelk, Fran Vidic komercialni oddelk, inž. M. Schneller progovozdravni oddelk, M. Ogrinc strojni oddelk in Srečno Benedek prometni oddelk. Inšpektorat državnih železnic preneha s 1. januarjem. Ravnatelj južne železnice dr. Andrej Vrečko je šel v pokoj ter postal konzulent pri centralni južni železnici na Dunaju.

— Centralni odbor Udruga jugoslovanskih narodnih železničarjev v Belgradu je imel dne 16. t. m. plenarno sejo in je po dovršenem delu izdal sledeči komunik: Na današnji seji Centralnega odbora jugoslovanskih narodnih železničarjev sta predsednik Svetozar Lukić

in podpredsednik Mih. Nikolić podala ostavko na svoje funkcije v Udrugi, ker sta bila glede taktike v vodstvu organizacije povsem drugega mišljenja kot ostali člani odbora. Centralni odbor je na isti seji dane ostavke vzel v vrednost in obenem odločil, naj začnejo opravljati svoje predsedniške funkcije glavni tajnik Centralnega odbora Rade Janković, blagajnik in v Belgradu nahajajoči se namestniki odborovih članov in pokrajinskih organizacij in da se za izvolitev novega odbora skliče v drugi polovici januarja 1924 izreden kongres. — Zveza jugoslovanskih železničarjev.

— Osrednji urad za varovanje delavcev v Zagrebu ima na razpolago kredit, iz katerega se dele podpore našim državljanom, ki so preje dobivali od javnih zavarovalnic v Nemčiji kakršnekoli rente, katerih izplačevanje je pa vsled razvrednotenja marke ali brezpredmetno ali pa se sploh ne vrši. Interesanti naj se obratujejo direktno na omenjeni urad. Pisma so poštnine prasta.

— Višji šolaki svet zadnji čas sicer redno nakazuje nagrade za pouk verouka katehetom, a prav nič neče več slišati o obljubljenih in določenih nagradah za pola in prehrano tistih katehetov, ki poučujejo verouk na oddaljenih šolah, dasi jim gredo iste že od 1. januarja 1921. Naj se vendar dotičnim tudi te nagrade nakazuje, oziroma že skoraj preskrbi njihove kritje!

— Organizacija živinozdravnikov. Živinozdravniki, ki služujejo v področju bodoče Ljubljanske oblasti in so člani Jugoslovanskega veterinarskega združenja v Belgradu, se ustnovili na sestanku dne 12. decembra 1923. Sestajajo tega združenja v sedežem v Ljubljani. Na imenovanem sestanku je od izvoljen sledeči odbor: Predsednik Ignacij Blajpah, upravnik drž. krečmarne na Selu, podpredsednik Viktor Zajc, veterinarni nadzornik pri Polki, upravitelj za Slovenijo, tajnik Vekoslav Rigler, ožbirnik Mestne klavnice ljubljanske, blagajnik Miloš Ipavec, državni živinozdravnik na Vrhniki, odborniki: vojr. major dr. Keber, upravnik voj. marševske bolnice, Ljubljana. Vse dopise oziroma pošiljke je naslavljati na: Jugoslovanske veterinarske združenje — sekcija Ljubljana, v roke Vekoslava Riglerja, Mestna klavnica ljubljanska. — Redni mesečni sestanki se vrše vsak prvi četrtek v mesecu v hotelu »Strukelj« ob 15. uri. Če je ta dan praznik, se vrši sestanek drugi četrtek v mesecu ob isti uri.

— Telefonski pogovori s tuzemstvom. Glede razporeda telefonskih pogovorov na glavnem telefonskem vodni Belgrad — odtoma Trst — Ljubljana — Dunaj — Praga je ministrstvo določilo, da se s 1. decembrom t. l. vrše pogovori med Prago in Ljubljano od 10. do 10.30 in od 15. do 15.30, med Ljubljano in Dunajem od 13.30 do 14. in od 20. do 21. ure. Ostali čas med 9. in 21. uro se vrše pogovori med Zagrebom in Prago, med Zagrebom in Dunajem, med Beogradom in Dunajem ter med Beogradom in Prago.

— Zatvoritev pomožne pošte Mala gora. S 1. novembrom t. l. je bila zatvorjena pomožna pošta Mala gora v področju pošte Kobevje in hkrati je bilo v tem kraju uvedeno dostavljanje pošiljk s dom po selskem plemenu in sicer ob turkih, božičnih in sobotah.

— Pri aprašnem sodišču v Celju popolniti mesto uradnega sluga. Natančnejši pogoji so razvidni v Uradnem listu.

— Češkoslovaška armada in vera. Češkoslovaški minister za narodno branbo Udruga je podal v brambnem odseku nekaj izjav, iz katerih se armade. Med drugim je izjavil, da mora komandant sklenjene formacije, ako sreča na ulici pogreb ali duhovnika z Najsvetejšim, podeljevati »Pozore in sam izkazati predpisano čast. To da je dolžno spoštovanje pred veroizpovedmi.

— Tečaj za strojepisje in stenografijo. Dne 3. februarja 1924 začnejo na državni koncesioniranem zasebnem učilišču Legala Mariboru zopet novi tečaj za strojepisje in

KNJIGE

in brošure kakor tudi vse druge tiskovine za preprosto ali fino izuršitev, toda vedno v okusni opremljeni, sprejema v tisk in jih dobavljajo v najkrajšem času in po nizkih cenah: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

IZJAVE

Črni Doléna.

Spomini na Visoko Tatro in Javorino.

Junija je minulo 15 let, ko se nas je prične 30 kapetanujočih nadporočnikov lwowske korne šole odpeljalo z generalom in 3 glavnimi učitelji na takozvano »taksično potovanje.« General Knopp pl. Kirchwald je kot večletni poveljnik te šole napravil med tem časom precejšnje prihranke iz raznih pavšalov šole. Vedoč, da se od te funkcije poslavlja, je hotel zadnje leto — bilo je celo jubilejno — še posebno dokončati. Zakaj bi neki oddajal lepe prihranjene novčice nasledniku, ko se jih lahko na koristen in zabaven način iznebi in sebi in udeležnikom ustvari lepe spomine. Torej: dulce cum utili!

Naš vrli adjutant je imel polne zaboje težkih vojni operativnih nalog, generalnih in specialnih kart seboj. Težke armade so počivale notri in so se valile iz Lwowa čez Stryj—Lawazne do Košic. Tam so se razile iz papirja in premikavale proti severozapadu čez hriboviti del Ogrske tja notri do najvišjega štita visoke Tatire in še čez do »Morskih očes«, do slovine Javorine, do poljskega Zakopanega in še dalje, dokler ni bil slednjič v starodavnem Krakovem pri »zlati rožki« sklenjen časten mir. Glavna bitka »zabavne« dela našega potovanja se je odigrala v visoki Tatri, pri Ščirbskem jezeru (Szcz-

ebskie jezioro — Csorbai-to — Csorber-See 1351 m), Properskem jezeru (Poprad-to — Poppersee 1503 m), pri »Morskih očes« (morsko oko 1393 m) in posebno hud boj za prekrasno Javorino. V tem divnem kotičku sveta pa res ni bilo še miru. Pred približno 25 leti je morala tam na licu mesta odločevati mednarodna komisija — če se prav spominjam — glede pripadnosti enega izmed obeh Morskih očes v sporni zadevi med knezom Hohenlohejem (na madžarski strani) in grofom Zamojskim (na galiski strani). Sovražnost je bila takrat zavoljo tega spora tako ljuta, da so se lovci obeh magnatov neprestano med seboj spoprijemali in je prišlo čisto celo do prelivanja krvi. Zdi se mi, da je potem odločitev padla v prid Zamojskega in s tem poljske strani. Zadnji čas je bila ta gozdnata prekrasna skalovita zemlja okoli Javorine (50 km²) zopet pred mednarodnim sodiščem v Haagu, ki je po več ko dveletnem sporu med češkoslovaško in poljsko republiko radi pripadnosti Javorine prisodilo Češkoslovaški. Kdor je ta kotiček videl, mora potrditi, da je res vreden prepira.

Seveda predno smo prišli tja, smo z našo armado prepotovali od Košic, deloma po železnici, na voze in mnogo tudi peš, zelo lepe hribovite in gozdnote kraje. Omenjam zanimivo lepo Preklensko dolino pred Schmöllnitzem (Szomolnok), kjer se vrste fužine za fužinami (znabiti odtod ime Peklenskih kos), historično trdnjavi podobno graščino grofa Andrassyja, kjer

nam je kastelan predstavil iz romana znano počivajočo »okamenelo gospo« (die steinerne Frau), lepo mestce Roznyo (Rosenari), v njega bližini prezanjiv ogrski Kras, glede konfiguracije popolnoma podobno našem Krasu, samo da ni gol, čudovito lepo ledeno jamo pri Dobsini (Dobschau) z večnim ledom in ledenimi kapniki, ki so kakor z biseri posuti z ledenimi kristali. Ne daleč od tu smo zagledali pred sabo velikane gorske skupine visoke Tatire in dospeli v njeno podnožje v mesto Poprad-Telka, kjer že prebivajo »Slovenci«. Čez dva dni nas popelje železnica po glavni progi še par stacij in od tu potem z železnico s kolesom na zob vstran na visoko planoto do Ščirbskega jezera, ki leži 1351 m nad morjem. Krasnó lego ima, povsod naokoli je z gozdom in promenadnimi poti obdano, s kristalno čisto vodo, velikosti približno pol Blejskega jezera. — Najlepsi je takozvani glavni novi hotel, ki se nahaja ne daleč od kolodvora malo nad obrežjem jezera. Tu so nas spravili vse, ker je sezija komaj pričela in je bilo dovolj prostora. Hotel je bil menda ogrska državna last, obratovalo je pa v njem mednarodno društvo za spalne vozeve. — Ves konfort, ki je sploh mogoč, smo našli tu; godilo se nam je imenitno. Naš general je pozabil na vojno taktiko, ni bilo več časa zanjo. Obedno dvorano tvori zase posebej krasna stavba, stene čitalnice in pisalne dvorane so iz samega stekla, tako da se ti nudi naravnost očarujoč pogled na vse jezero in potem na vse

granitne velikane v skoraj neposredni bližini n. pr. Rysy (Meeraugenspitze 2503 m), Tatra 2565 m), Szoliszko (2414 m), Kriwan (2496 m), Ščirbski šat (2385 m), Bastyn Kopki, Tupa i. t. d. vsi nad 2000 m. Odtod je bil najlepši izlet k Poperokom jezeru (1503 m), z divno romantično okolico, ki jo polno postavi in je približno za 1/2 manjša od Blejskega. Iz tega jezera izvira reka Poprad — dotok Dunajca, ki se izliva v Vislo. Tudi na tem jezeru se nahaja na izbranem najlepšem prostorčku elegantna pritlična stavba z restavracijo in prenočišči. Med tem ko se je večina tovarišev tam pričela krepčati, smo se 4 drugi pridružili nekemu doktorju iz Berlina, ki je imel seboj vodnika, in jo mahali z urnimi koraki na Ryse (2503 m). Med potjo smo srečali še eno malo jezerce (Zabij imenovano). Ni nam bilo žal — razgle na Morska očesa tik pod nami, potem globoko doli v Galicijo je bil impozanten — Zalibog ni dolgo trajal — hipoma smo bili zaviti v meglo —, ki ni več izginila in morali smo se vrniti na Ščirbsko jezero. Zna predan pa je krenilo čez Ryse z največjim vodnikom I. razreda 8 tovarišev v bližnjo mimo Morskih očes do Javorine medtem ko smo mi napravili velik kolobor čez Kasmark in Zdjar do Javorine. — General se je hotel izogniti »lepemu pogrebu«; zato je pustil samo one po tej bližini, ki so prisegali, da so res turisti in to v spremstvu prvovrstnega vodnika, ki je bil telefonično naročen iz Tatra-Lomnitz. Pa tija od Rysov do Morskih očes je zelo na

lovensko in nemško stenografijo. Tečaj trajal štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v specialni trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, ali pa v šolski pisarni Vrazova ulica 4. 8119

— **Novo češko podjetje na dalmatinski obali.** Organizacija češkoslovaških gasilcev zgradi v Srebrnem pri Dubrovniku svoje lastno okrevišče, v katerega bo pošiljala po 50 revnih otrok in 10 odraslih mesečno ali 600 oseb letno. Delo bo vodil g. Fencel, ki je zgradil tudi kopališče v Srebrnem.

— **Proslava radijeve 25 letnice.** Pariška Akademija znanosti in univerza priredila pod predsedstvom predsednika republike Mille-randa povodom 25 letnice, odkar sta zakonca Curie odkrila radij, velike svečanosti, katerim bodo prisostvovali tudi inozemski radiologi. Češkoslovaško bo zastopal prof. dr. Stoklasa.

— **Mecen dunajskega vseučilišča.** Zvezni kancelar Seipel je imel nedavno predavanje, v katerem je pozval zasebnike, naj namesto države, ki tačas ne more zadostiti vsem potrebam, podpro razne kulturne ustanove, posebno pa visoke šole. Na ta poziv je bil odziv zelo mlaten, a komercialni svetnik Bosel je izjavil, da prevzame stroške za vse stvarne nabave dunajske univerze.

— **Ford za Coolidgea.** Ameriški velikaš Ford je v »Chicago Tribune« izjavil, da ne bo ne bo nastopil kot kandidat proti sedanjemu predsedniku Coolidgeu, češ, da je z »gromno večino ameriškega prebivalstva prepričan, da je tačas dežela v dobrih rokah.«

— **73 milijonov dedinskega davka.** Nathan Rothschild na Angleskem, ki je nedavno izvršil samomor, je zapustil za 180 milijonov frankov premoženja. Država je od tega vzela 73 milijonov frankov dedinskega davka.

— **Mažarski list v Pragi.** Mažarski emigranti nameravajo začeti izdajati v Pragi mažarski list, ki bo propagiral republikansko misel in dobre odnose s Češkoslovaško.

— **Izenačenje učiteljskega v uradništvu v Pragi.** Pariški mestni svet je sprejel resolucijo, naj se mestno učiteljsvo s kateheti vred izenači z mestnim uradništvom. O stvari mora končno veljavno odločiti mestno centralno zastopstvo.

— **Smrt italijanske pisateljice Dalmatinke.** V Milanu je umrla v visoki starosti 80 let italijanska pisateljica Vincenza Speraz. Doma je bila iz Solina v Dalmaciji. Poročena je bila prvič s kontom Vatta iz Pirama, drugič pa z inženirjem Bignami. Pisala je zelo veliko in sodelovala v mnogih italijanskih revijah, posebno pa v zadrski »Rivista Dalmatica«. Podpisovala se je s psevdonimom Bruno Sperani. Mišljenja je bila vseskozi italijanskega.

— **Tatvine v Prekmurju.** Po prekmurskih vaseh se klatijo tatovi, ki pred njimi zlasti perutnina ni varna. Vasečani so začeli organizirati nočne straže.

— **Proces praške mestne občine proti zapuštni Karla Habsburškega.** Kakor znano, je praška mestna občina tožila zapuštno Karla Habsburškega in fideikomis njegove hiše za isto imetje, ki ga je bil Ferdinand I. l. 1547. odvzel praškim mestom. Praško deželno sodišče je zahtevalo mesto Prage odbilo, nakar je tožiteljica vložila priziv na višje deželno sodišče. Le-to je dne 20. t. m. razsodbo deželnega sodišča razveljavilo in temu sodišču naročilo, da dopusti ponudene dokaze o lastninski pravici.

— **Razporeke na Češkoslovaškem.** V okolišču praškega dež. sodišča je bilo vloženo tekom letošnjega leta na temelju prejšnje ločitve nad 2000 prošnja za razporeke.

— **Prepoved veselja na Saškem.** Saška vlada je zaradi težkih gospodarskih in socialnih razmer v deželi za l. 1924 prepovedala vse plesne, maškarade in podobne zabavne prireditve.

varna, ker padajo Rysy skoraj navpič proti Morskim očesom. Tovariši, ki so jo po bližnici mahnili, tudi niso bili opremljeni za tako turo in nič čudnega, da so prišli do Javorine sicer srečno, pač pa vsi skoraj bosi in do celega raztrgani in razcapani. Težko so pričakovali tren, ki je prišel šele za nami, da so se preoblekli in zamogli vrniti izposojene obleke knezovim lovcom.

Razen na Ščirbskem jezeru se nahajajo gorska letovišča z največjim konfotom tudi še v Schmeks (Tatra-füreru) in Tatra-Lomnitz. — Gorski vodniki tvorijo v teh krajih poklicno organizacijo in se morajo podvreči teoretični in praktični komisijski preizkušnji predno izvršujejo ta poklica. Po izkušnosti in zmognosti so klasificirani v 1., 2. in 3. razred in ima vsak legitimacijsko knjižico z sliko in priklopljenimi taksami za vse posamezne ture in tudi druge pristojbine. Prvorazredni vodniki so bolj redki in starejši, zato seveda najdražje taksirani, ker so najizkušenejši in imajo vsi drzno turistovsko preteklost za seboj. Če se ne motim, je legitimacije izstavljala politična oblast, — bile so pa trojezične francosko-nemško-mažarske, vodniki pa po večini sami domači Nemci (iz Schmeks).

Ločili smo se od Ščirbskega jezera in odpotovali zvečer z vlakom v mesto Käs-mark (nemška kolonija), da tam prenočimo in drugi dan nadaljujemo pot do Javorine. V Käsmarku smo bili opozorjeni, da se nam bo v Javorini godilo kakor bogovom, ker je knežja uprava tam vse doku-

— **Razne tatvine.** V Čirčihah pri Kranju je ukradel neznan postopač posestnika Francu Komcu skoraj novo oblačilo in klobuk. — Iz pisarne dr. Spiglerja na Brodu sta bila ukradena dva pisalna stroja znamke »Adler« in »Oliver« v skupni vrednosti do 50.000 kron. O vlomilcih nimajo še nobene sledi. — V Šentvidu je bilo ukradeno strojarju Leop. Kernu 15 svinjskih kož, vrednih \$500 kron. — Na kolodvoru južne železnice v Celju je bilo ukradeno 1 m visoko in 25 cm široko dvigalo vredno 8000 kron.

— **Predrzen rop v Belaskem vrhu.** K posestniku Francu Vuzenu je prišlo okoli 8. zvečer dne 15. decembra okrog 10 zakrinkanih roparjev. Ker jim gospodar ni hotel odpreti, je razbil eden roparjov škipo na oknu in ustrelil dvakrat v hišo. Nato so vlomili roparjov skozi vežna vrata, kjer so vse domače pretepli, pokradli več obleke in zlatnine v skupni vrednosti do 80.000 K. Vlomilci so imeli zakrinkane obraze in s cunjami ovite noge.

— **Razne nesreče:** V tvornici stekla v Hrastniku je delavec Mastnak Anton padel po stopnicah in si zlomil lobanjsko kost. Poškodba je smrtonosna. — V apneniku v Celju se je kurjaški pomočnik Cater Egidij opeknel na čelu, licu, uhlju in zapetju. — Pri lincnem trgovcu Medvedu Jakobu v Mariji Reki pri Prevaljah se je lesni delavec Hlade Mihael usekal na desnem kolenu. — Na veleposelstvu Lamezan-Salins v Kolri se je drvar Zaplotnik Jurij usekal na desni nogi. — Pri lesni tvornici Virnik in Ofner v Kranju se je žagar Dobrin Tomaž na krožni žagi obrezal po desni roki. — V tvornici za lesno impregniranje Guido Prütgers v Hočah pri Mariboru se je dnar Koren Leopold zbodol z žeblijem na desni nogi. — V trgovini z železom Kühlar in Zemljč v Mariboru si je Ferš Stefan zmečkal palce desne roke. — Miški vajenec Jagušič Iv. pri Nudlu Antonu v Mariboru se je na krožni žagi močilo urezal na levi roki, vsled česar je moral v bolnico. — Pri stavbi družbi d. d. v Ljubljani, se je poškodoval nad desnim očesom delavec Ivan Bezeničar. — V mizararni podjetju A. Rojine in Ko. v Ljubljani se je strojni delavec Metlika Andrej na krožni žagi urezal na levo roko. — Pri staveniku Treo Viljema v Trzinu je delavec Rajglu Janez padel kos lesa na levo nogo in mu je precej poškodoval. — Kovski vajenec Tikvič Alojz pri Tikviču Antonu v Ptuj se je urezal na desni roki. — V tvornici Kovina v Mariboru se je delavka Kadeč Lucija odrezala na desni roki kazalec. — Pri Srdnisku Blažu v Mariboru si je mizarški pomočnik Ogmer Ludvik zmečkal desno nogo v kletcu. — Pri »Dravici, lesna industrija d. d. v Mariboru je delavec Ogner Anton padel v noko jamo in si zlomil par reber na desni strani. — Mestni delavec v Mariboru Nerad Franc se je obrezal na desni roki. — V tovarni usnja Indus v Kranju se je delavec Benedik Miha zbodol z žeblijem na levem stopalu, vsled česar je nastala infekcija rane. — Pri Westen A., tovarna za posodo se je delavec Zrimšek Rudolf zbodol na črepiju na levi nogi. — Istotam se je vajenec Zakovič Fric opeknel po desni roki.

— **Na znanje tudi izven mesta!** Za praznike se točijo najboljša vina haložan. Ljuto-merčan, črno vino in silvanec; ker je zadnjega večja množina, čez ulico 4 krone ceneje; pri »Fridrihu«, Mestni trg št. 13 v Ljubljani, na dvorišču v kleti. 8084

— **Zahtevajte povsod našo domačo Kolinsko cikorkijo,** izvrsten pridelatek za kavo. 6550

Primorske novice.

p Pastirski list goriškega knez nadškofa. Goriški nadškof dr. Sedej je izdal pastirsko pismo o krščanskem zakonu s posebnim ozirom na novovpeljano postavlo o civilnem zakonu. Podrejenim duhovnim uradom je knez nadškofijski urad poslal o tem predmetu posebna navodila.

p Sveta Gora. »Goriška Straža« poroča: »Kakor čujemo, bomo na spomlad pričeli s pozidavo našega poručenega Marijinega sve-tišča. Neštete vloge, ki smo jih tozadevno predložili, so dosegle baže rešitev in je prvi predum za obnovo naše bazilike že na-kazan.«

p Smrtna kosa. V Gorici je umrla gospa Tereza Bajec, soproga ravnatelja Zadrzne zveze v Gorici. — V Oslavju je umrl 59 letni

pila, kar je bilo dobiti na delikatesah in da je kuhinjsko osobje bilo naročeno iz Budimpešte. Po nalogu generala sem moral kot »potovalni maršal« takoj stikati po mestu za zlatimi kronami (cekini), češ, da nam bodo v Javorini zelo potrebni, kadar se bomo poslavljali.

Naslednji dan jutraj smo se odpeljali na vozovih do Zdjara t. j. na pol pota do Javorine, ker so nas tam že čakali knezovi vozovi. To so leteli čili, sami vročerkvni konji na vajetih samih pristnih mažarskih čikošev v bogati narodni noši in z noje-vimi peresi na malih okroglih klobučkih! Kakor bi trenil — in že so se iz največje-ga diru ustavili pred lovskim dvorcem v Javorini. Razporežen je nas vseh je bilo iz-borno, skoraj razposajeno. Pozdravi nas s prisrčno dobrodošlico v imenu presvitlega kneza Hohenloheja vojvoda od Uyezda, mlad eleganten gospod — gospodarski asis-tent enega bližnjih kneževih dvorov (pri-stav), ki je imel za časa našega bivanja zastopati gospodarja, ki je bival večinoma v Berlinu. Komaj da smo razpasali sablje, že nas kličje »gouke« na drugi jutrek v jedilnico k mizi, obloženi s pikantnimi zakuski. Stari marčalični lakaji v mažar-ski narodni livreji, sami veterani s hra-brostnimi in vojnimi kolajnami nam stre-žejo in natakajo pristnega tokajca. Pogled na gore izpred lovskega dvorca je tako lep, da se nam je na našo željo prvi dan serviralo kosilo na prostem. Lovski dvor je zelo lepa lesena stavba, polna lovskih trofej, krasnih bakrorezov z lovskimi pri-zori in dragocenih spominov lovskih gostov

veleposelstnik Anton Gravner, obč. svetova-lec in zavezen Slovencec. N. v m. p.!

p Komisar za bralno društvo. Goriška podprefektura je imenovala dolgoletnemu »Slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu« v Gorici komisarja, češ da morajo vse bolniške blaginje voditi komisarji.

p Snoparji. »Goriška Straža« poroča, da imenujejo beneški Slovenci fašiste snoparje, kar je čisto pravilno, ker pomeni italijanska beseda fascio — snop.

p Nov prefekt v Vidmu. Odvetnik Piseti je kot prefekt furlanske pokrajine doslužil. Mus-soliniju se je zdelo, da Pisentijeva prevelika vnama zadaj podira, kar spredaj gradi. Zato ga je imenoval za generalnega vojnoodšod-ninskega intendanta vseh treh Benečij ter ga odstavil s prefektskega mesta. Za njegovega naslednika na videmski prefekturi je pa Mu-solini imenoval dosedanjega likvidatorja go-riške deželne uprave comm. Guida Nencettija. Le-ta se dosedaj politično ni vdejeval in to-rej ni znano, kakšnega duha je. Vsekakor gre samo za izpremembo osebe ne pa sistema in si zato Slovenci od te izpremembe ne morejo dosli obetati.

p Garibaldijev sin o fašizmu. Garibaldijev sin Riciotto Garibaldi se je izjavil nasproti nekemu francoskemu častnikarju o sedanjem režimu v Italiji sledeče: »Po boljševiskem sa-njaštvu smo prišli v Italijo v fašistovsko res-ničnost. Za revolucionarnimi fašji so sedaj go-spodarji reakcionarni fašji. Mussolini, ki je bil prej internacionalist, potem republikanec, nato narodni socialist in potem republiko v vi-demskem govoru zatijl. Od tedaj se je fašizem v bistvu spremenil. Najsi bodo tudi mnogi po-štenjaki med njimi, vendarle imperialistični cilji fašistovskih voditeljev niso cilji laškega naroda. Diktatura, ki je vlada manjšine, ni ita-lijanskega roba. To je politika vseh onih vlad, ki hočejo z nasilnostjo potlačiti narode.« (Po »Il Popolo Trentino«.)

p Nevaren dan v Gorici. Nekdo je dal članek videmskega poplarskega lista »Il Fri-uli« v prilog knez nadškofu Sedeju, o kate-rem smo poročali tudi v našem listu, ponat-isniti v obliki letaka. Ko je goriška oblast zvedela za letak, je takoj alarmirala varnostne organe, ki so nato letali po mestu in lovili le-tak kot kako slino nevarno tiskovino.

p Oberdankove svečanosti v Trstu. Malo je najzadnjejših mož na svetu, ki bi jih njih rojaki tako slavili, kakor Italijani slave Ober-danka, atentatorja na Franca Jožefa I. Neiz-merno veliko so že pisali italijanski listi o njem, vse mogoče slovesnosti so se že vršile v njegovo proslavo, njemu na čast je krščenih toliko in toliko trgov, ulic in cest itd. itd. Dne 20. t. m., t. j. na 31 obletnico Oberdankove usmrtnice, so pa z največjimi slovesnostmi pre-nesele njegove ostanke — brez glave, ki je niso našli v grobnico tržaških prostovoljcev, ki so padli v svetovni vojni. Kaj moremo pričakova-ti od naroda, ki ima take pojme o morali?

p Contarinijeva vloga v Mussolinijevi po-litiki v novih pokrajinah. Italijanski listi po-ročajo, da je prisostvoval medministrski kon-ferenci v Rimu, ki jo je minule dni sklical Mussolini in katere so se udeleževali poleg ministrov videmski, tržaški in puljski prefekt, tudi kom. Contarin, glavni ravnatelj zunanja-ga ministristva in predsednik paritetne komi-sije v reškem vprašanju. Na tej konferenci se obravnavali dopise in spomenice državnih po-slancev iz novih pokrajin in vprašanje novih političnih metod. Rešitev jezikovnega vprašanja si je pridržal Mussolini in imenoval po-seben odsek, da pripravi tozadevno gradivo. V ta odsek je Mussolini med drugimi imeno-val sen. Contarinija, kar je vsekakor zelo za-nimivo. Kot posledica teh konferenc je sma-trati tudi odslovitve videmskega prefekta Pi-sentija.

— mnogo tudi iz vladarskih hiš. Obdan je dvor z mladim iglastim gozdom, na strani proti Tatri se pa razprostira najlepša livada, tako da je mogoče razgled na gor-ske grebene. Na balkonu je postavljen iz-boren daljnogled — ki je bi vedno zase-den — saj smo skozi njega opazovali na pečinah divje koze in kozoroge.

Najzanimivejši del Javorine je pač zverinjak, ki je ves zagrajen, velikanskega obsega, segajoč daleč čez grebene, tja notri do Poperskega jezera. V bližini lovskega dvorca je revir z divjimi bivoli ali turi. Opazovali smo jih v bližini v celih čredah; mladiči so podobni našim telikom. Imajo na pašnikih postavljene staje, kjer se jim tudi poklada krma v zimskem času in jim menda tudi vedrijo ob slabem vremenu. V zverinjaku se nahajajo srne, jeleni, div-je koze, kozorogi, medvedvi in risi. Veliko redkost tvorijo v posebnem revirju beli jeleni. Krasen je bil izlet v zverinjak, ki smo ga napravili jahaje na malih konjč-kih v spremstvu prvega nadlovca. Število lovskega osobja je zelo veliko, so pa to sami Zgornještajerci, ki so se tam že po-polnoma udomačili — ker knez zanje zelo skrbi, da jim je dobro. — Knez, ki biva po večini v Berlinu, prihaja v Javorino samo takrat kadar je sezija za lov na po-samezne vrste divjačine in kadar ima vab-ljene visoke lovske goste. V biblioteki lov-skega dvorca se nahaja na razpolago gos-tov oddelek, ki vsebuje na stotine kras-nih razglednic s prizori iz posameznih re-virjev. V svrhu krmiljenja divjačine vzdržu-je v Javorini posebno tvornico za izdelova-

p Brezposelnost v Idriji. V Idriji so go-spodarske razmere vsak dan bolj obupne. Sedaj je tamkaj že 500 brezposelnih, med temi 100 dijakov s prejšnje srednje šole, ki nimajo denarja, da bi šli študirat v Videm.

p Nesreče na Goriškem. Zadnje čase so razne neeksplozirane bombe in granate zo-pet zahtevale več človeških žrtev, večinoma mladih 20—25 letnih mladeničev, katere čaka vsled pohabljenosti najsvežja beda. Pri Mirnu je v zvezi v zakup pobiranje po vojni ostalega streliva tvrdka Strena in Wianello. Pri tvrdki zaposleni delavci Marij Mišič, Josip Canal in Ivan Florido so zadnje dni pobirali razne bombe in jih spravljali v kamenolom omenje-ne tvrdke. Tu se je po nesreči užgal smodnik in granate so na mestu ubile Mišiča, Florido in Canal pa sta bila težko ranjena. — V Dolu-Olici je našel 11 letni Alojz Velikonja granato, ko je pasel ovce. Vsled neprevidne-ga manipuliranja z najdeno granato je ta eks-plodirala in ga nevarno ranila. — 18 letnega Mihaela Juga je pri enakem poslu smodnik osmolil po obrazu, da sta v nevarnosti obe njegovi očesi. — V Ročinju je 19 letnemu Mirkotu Gomilšek granata odrigala desno roko in ga na desni nogi tako ranila, da so mu jo v goriški bolnišnici amputirali. — Sta-nislav Jug iz Solkana je hotel izprazniti kar-tečo, ki je pri tem eksplodirala in ga težko ranila. — Franc Benedetič iz Volč je bil pri enakem poslu ranjen in je na potu v bolniš-nico umrl.

Štairske novice.

š Dekan Adam Grušovnik †. Iz Hoč pri Mariboru nam brzojavljajo, da je včeraj popoldne umrl gosp. nadžupnik in dekan Adam Grušovnik. Pokojni je bil rojen 10. decembra 1857 na Dobrni, v mašnika je bil posvečen 20. julija 1883. Pokopali ga bodo v ponedeljek dopoldne ob 10. N. p. v m.!

š Nemški bojkot v Mariboru. Nemci v Ma-riboru so vsem slovenskim trgovcem in obrt-nikom napovedali najstrožji bojkot. Tudi kul-turnih in dobrodelnih prireditev, ki imajo ko-likor toliko slovenski značaj, se ne udeležujejo več, dasi so dosedaj take prireditve pridno po-sečali. Organizacijo bojkota vodi neki prosluhi pangerman — odvetnik. Slovenci v Mariboru nameravajo odgovoriti s protiakcijo, kar bodo nemški trgovci gotovo bridko občutili.

š Krekova mladina v Celju. V nedeljo, dne 16. t. m. se je izpolnila naša krščanski delavski mladini davna želja po svoji izobra-ževalni organizaciji. Spontano je naša mladina v Celju sklicala ustanovni občni zbor in brez posebne agitacije so zborovalci napolnili po-svetovalnico Ljudske branilnice v Celju, da postavijo temelj izobraževalnemu in kultur-nemu delu, ki naj ustvari novo podlago našega proletarijata. Govore tovarišev Grampovčana in Gajška je zbor navdušeno odobral. Upa-mo, da bodo tovariši in tovarišice, ki so pre-vzeli težko nalogo odbora, vršili vneto in z ljubeznijo svoje dolžnosti; saj polje je tukaj za Krekovo mladino obirno. Sestanki se bodo vršili 14-dnevno. Vabimo in želimo med nas naše intelektualce za delo v izobrazbo delav-ske mladine, da skupaj gradimo novo lepšo bodočnost. Naša želja je, da naši prvi podruž-nic na Štajerskem, sledi kmalu še mnogo drugih. Vsem bratom in sestram širom domo-vine krepki naš Bog živi!

š Blagoslovitev nove zastave. Danes se vrši slovesno blagoslovljenje nove zastave Katoliškega izobraževalnega društva v Krčevini pri Mariboru. Slovesnost se vrši v frančiškanski baziliki.

š Božičnica vojakov. Mariborski pešpolk pri-redi v ponedeljek, 24. t. m. za katoliške voja-ke mariborske garnizije božičnico, na kateri bo vo-jajstvo obdarovano.

nje raznih umetnih krmil. Neverjetno mno-go žrtvuje knez za lovski šport, menda mu ga ni para v tem oziru v vsej Evropi. Bog zna, kake posledice je zapustila vojna fu-rija —? Kaj je s turi, ki so že skoraj iz-umrli v Evropi, kaj je z belimi jeleni? Škoda velika, če je te živali znabiti vzela vojna!

Po krasni poti, ki je bila svoj čas na-lašč za mednarodno komisijo zboljšana, smo zleteli k Morskim očem. Sta to dve jezeri, od katerih leži eno više kot drugo. Večje je spodnje, ki ga Poljaki nazivajo »Morskie oko« (1393 m), Nemci: »Fisch-see«, Mažari pa: »Halas-tó.« Obema skupaj pa pravijo Nemci: »Meeraugen«. Divje ro-mantičen je njih položaj in težko je opisati vso krasoto. Značilno je to, da stoji na raz-glednici, ki jo hranim, avstrijski orožnik na obali jezera kakor na straži in zraven njega par korakov — mažarski.

Dva in pol dni smo gostovali na Javo-rini in ker se nam je že mudilo naprej smo morali dalje — odpeljali so nas v Za-kopane. Pred odhodom smo odposlali kne-zu v Berlin dolgo zahvalno brzojavko.. Bili so to krasni dnevi. — Še isti dan zvečer smo dospeli v Krakovo — v Zakopanem — slovečem gorskem zračnem zdravilišču smo samo obedovali. V Krakovem smo imeli že ogled trdnjave na severni fronti. Drugi dan smo imeli potem pri »zlati ro-žici« poslovljen večer. Razkropili smo se na vse vetrove, jaz z izpraznjeno »operacijsko kaso« kot potovalni maršal pa nazaj do Lwowa.

3. Tihotapstvo ob meji. Mariborskim finančnim organom je bilo že dalje časa znano, da tihotapci dobro organizirana družba ponarejene monopolne tiskane čez mejo iz Nemške Avstrije. Člani te družbe se sami med seboj niso poznali pod praviimi imeni in zato je bilo poizvedovanje težavnejše. Z 6. oktobra je bila v Gradcu aretirana neka Terezija Kubmann, ki je priznala, da je v zvezi s omenjeno družbo. Ona je poznala samo nekega bivšega orožnika Dobnika, ki ima posestvo v St. Ilju. Ker pa v St. Ilju ni nobenega posevnika s tem imenom, je postala oblast pozorna na vpokojenega orožniškega narednika Vrabla, ki ima posestvo na obeh straneh meje, tako da se lahko svobodno kreva v obeh državah. Kmalu se je lahko ugotovilo, da je on glavni tihotapec, poznani drugim članom pod imenom Dobnik. V zvezi s njegovo aretacijo je zaprla policija v Gradcu 6 oseb, v Varaklinu je pa bil aretiran trgovec Gold, kor je osumljen, da je bil v zvezi s tihotapci.

4. Nesreča v led karibida. V Slovenaki Bistriki se je v hotelu Neubold pokvarila naprava za proizvajanje plina iz karbita. Plin je ubajal iz neke luknje na kotlu in napolnil ves prostor v kleti, kjer se je priprava nahajala. Ko je prišel hotelirjev sin s lučjo h kotlu, se je plin vnel in plamen je fanta strahovito opeknil po celem telesu.

5. Izprememba okolišev poštne Rače in Pragerske ter uvedba selske destave. S 1. januarjem 1924 se izloči občina Gorica iz okolišja pošte Rače in prideli pošti Pragersko. Selski pismonoša iz Pragerskega bo dostavljal vsak podeljek, sredo in petek tudi v Sp. in Zg. Gorici.

6. Cene v Celju. Meso: Govedina v mesnihih 1. vrste 25 Din, II. 22,50, na stojnicah 1. 22—25, II. 17,50. Teletina: 1. 35, II. 30. Svinjina 1. 32 do 35, II. 30. Slanina 1. 43, II. 42, mast domača 44, ameriška 39, šunka 55, prekajeno meso 1. 45—50, II. 45. Perutnina: Piščanec večji 30, kokoš 25—50, petelin 30—50, raca 40, gos 150, puran 100—150, domači zajec 25—30. Divji zajec kos 60 do 70, 1 kg srne 25. Ribe kilogram 20. Mleko 8,75, eno jajce 2,25—2,50. Špecerjsko blago: Kava Portoriko 64, Santos 44, Rio 40, pražena kava 18—70. Sladkor v kockah 23, kristalni 21. Namizno olje 32, bučno 40, testenine 13,50—21. Moka: št. 00 6,20, št. 0 6,20, št. 2 5,70, št. 4 5,30, št. 5 5, št. 6 4, krušna moka 4, ržena moka 5,50. Kurivo: Cent črnega premoga 51, ružavega 23,50, kubik meter trdih drv 140—150, 100 kg trdih drv 40, kubik meter mehkih drv 112—120, 100 kg 32. Cene so zadnji čas za nekoliko šle kvišku.

Jugoslavija in Rusija.

Kakor poročajo iz Belgrada, pride vprašanje priznanja sovjetske vlade takoj po novem letu pred skupščino. Stališče, katero bo zavzela večina poslancev, ni jasno, toda zblizanje med Moskvo in fašistovsko Italijo je napravilo mučen vtis v Belgradu. Veliko politikov je mnenja, da mora Jugoslavija takoj pospešiti svoje zblizanje s faktično rusko vlado, da si zagotovi njeno pomoč ali vsaj nevtralizacijo v spornih vprašanjih med Italijo in Jugoslavijo. Večina ministrov z zunanjim ministrom N. N. N. na čelu stoji tudi na tem stališču, pač pa se upira priznanju sovjetrov radikalna manjšina s Pašičem. Vesti o priznanju sovjetske vlade so izzvale veliko razburjenost med ruskimi begunci. Njih monarhistično časopisje izraža unanjo, da bo prenevala bratska Jugoslavija to »nevarno izkušnjo«, ker da to zahteva njena lastna in tudi slobodna slovenska korist.

Politični dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da se za rusko-srbsko razmerje živahno zanima Pariz. Upi, kateri so se stali pred dvema letoma na Poljsko, so se izjalovili. Francoska je zelo potrebna novega ekonomičnega, ozir. pozneje političnega posredovalca med njo in Moskvo. Na drugi strani pa nevarna politika Mussolinija za francosko trgovino v Črnem morju in posebno za francoske namere v donskih premogokopih in železarnah.

Italijansko-špansko zblizanje mora še bolj zblizati med seboj »Srbijo« in Francosko. Republika se bo gotovo prizadevala vpostaviti srbo-grško zvezo, da vsaj nekoliko oslabi italijanske pomorske načrte. Grška je že odposlala trgovsko zastopstvo v Moskvo. Čehoslovaška je kot prva od držav male antante vpostavila vezi z Rusijo. Isto hoče storiti Romunija, samo da se nje pripozna Besarabija tudi od strani sovjetrov. Zlati pride na vrsto Jugoslavija. — Tako misli diplomatski poročevalec »Daily Telegraph«, kateri pričakuje, da bo francoska vlada vplivala na Pašiča.

Gospodarstvo.

FRANCOSKI FRANK.

Francoski frank izkazuje že od januarja letos stalno padanje vrednosti. Sicer se je do junija zopet nekoliko popravil, toda v poletnih mesecih je začel nazadovati in po prehodni popravitvi v oktobru padel v novembu in decembru na svoj najnižji nivo. Dne 20. decembra je notiral frank v Newyorku 5,17 centov, istočasno se bili doseženi na pariški borzi kurzi (za dolar) 19 frankov in za funt šterling 85 frankov. Ker beleži francoska zunanja politika v zadnjem času celo vrsto uspehov, je treba iskati za ta padec izrecno gospodarskih razlogov.

Kar se tiče industrijske konjunktura, je treba omeniti, da je industrijska situacija zadovoljiva. Francoska industrija zadnje čase s polno paro dela. Njena tehnična kakor tudi finančna organizacija je boljše in trdnjše kakor je bila pred vojno. Iz tega sledi, da ni iskati vzrokov za nazadovanje franka na tem polju.

Najvažnejši vzrok tčl v finančni situaciji. Državni proračun sicer lepo izkazuje ravnotežje, ki je pa zelo umetno narave. Največje izdatke povzročajo še vedno obresti za državni dolg, ki je narasel (in še vedno narašča) na ogromno svoto 360 milijard frankov! Francija, ki pred vojno ni imela zunanjega dolga, ima sedaj pri svojih zaveznikih v Angliji in Ameriki skoro 40 milijard zlatih frankov dolga, kar ima po sedanjem kurzu vrednost preko 70 milijard frankov. V ta dolg spadajo tudi oni produktivni dolgi, ki so jih morali napraviti za obnovo v svetovni vojni opustošenih pokrajin. Navzlic velikim prizadevanjem francoske vlade ni nikakor mogla dobiti denarja za odplačevanje dolgov. Tako n. pr. je sklenil finančni odbor parlamenta, da se bo v prihodnjem letu izplačalo za dolg pri francoski banki, ki znaša okroglo 23 milijard, samo malenkostna svota 800 milijonov frankov.

Iz teh podatkov je razvidno, da so francoske državne finance v zelo desolantnem stanju. Zato pa tudi Francija pritisaka na Nemčijo, da se ji začne izplačevati zopet reparacije, seveda ne v naturah, ampak v gotovini, ker so potrebne za sanacijo francoskih financ.

Od padca franka ima predvsem korist industrija, kateri je s tem omogočena konkurenca na internacionalnih trgih. Kakor pa izgleda, dobiva industrijska konjunktura vedno bolj in bolj znak razpada. Kakor je bil nemški industriji v letih 1921. in 1922. omogočen silni razmah delavnosti radi trajnega padanja marke, tako tudi francoska industrija sedaj profita od padanja svoje valute. Kain pa lahko vodi ta razpad, je jasno iz nemškega vzgleda, kjer se ni upanja na izboljšanje gospodarskih prilik v radikalni meri.

FRANCOSKO GOSPODARSKO POROČILO.

Te dni smo brali bilanco francoske zunanje trgovine v prvih treh četrtletjih. Je zelo ugodna. Skupni import je znašal dvaindvajset milijard frankov in pol, eksport pa enindvajset in pol. V istih mesecih leta 1922 je bil tako import kakor eksport za šest milijard manjši. Import je za 4,8 odstotka večji kakor eksport; to seveda ni zmeraj slabo znamenje. Za štiri milijarde so importirali živil, za eno milijardo fabrikatov itd. K eksportu računamo lahko tudi to, kar tuji nakupijo in vzamejo seboj; to cenijo na dve milijardi. Tako bi bila bilanca celo aktivna. Zelo veliko so importirali Francozi premoga, 23 milijonov ton. Pravijo pa, da se bo ta postojanka kmalu zmanjšala. Tako tudi ona za železo, ker ga producira Francija zmeraj več. Lani so v prvem polletju nakopali nekaj manj kakor 9 milijonov ton železne rude, letos pa v istem času skoraj 11 in pol. Brezposelnosti ni; zelo se ponujajo tuji delavci, tako iz Italije, Poljske, Španske, Portugalske, Belgije in Rusije. Leta 1921 je prišlo v Francijo vsega skupaj 24.000 tujih delavcev, odšlo jih je pa 62.000. Lani jih je pa prišlo vsak teden 2400, odšlo pa samo 700. Francoski »ekonomist« pa naračuni za vse leto 50.000 delavcev, ki so odšli, in 180.000 tujih, ki so prišli. Od 180.000 jih je dobilo delo 117.000; samo v židarski stroki 30.000.

Finančni minister je podal poročilo za prvih 10 mesecev in je rekel, da so znesli dohodki davkov leta 1920 14 milijard, letos pa 21 milijard, torej + 50%. Francoska banka je dala leta 1920 državi 26 milijard predupima, 1. 1921 25,5, 1. 1922 23,9, letos pa do konca oktobra 23,2. Denarni obtok je bil tale: 1920 39.645 milijard, 1921 37.520, 1922 36.847 in letos v označenem času 37.848 milijard. Po podatkih finančnega ministra bo obnova razdejanih krajev končana v treh letih, za kar bo treba nadaljnjih 24 milijard. Dosedaj so izdali za reparacije nad 52 milijard in pol; torej bo znašala skupna svota skoraj 80 milijard. Svota 21 milijard, ki so jih dali davki, je štirikrat večja, kakor je bila pred vojno, in prita o naporu Francije za vzpostavitev ravnovesja v državnem proračunu. Pomisliti moramo seveda, da je kupna moč franka danes štirikrat manjša kakor je bila takrat. Minister je poudarjal, da je bilo v vojski 10 departementov uničenih, da je zgubila Francija takrat poldrug milijon ljudi in en milijon je vrhu tega nesposobnih za zaslužek vsakdanjega kruha. Zato je donesek davkov tembolj razveseljiv.

Kakor vidimo, je gospodarski položaj Francije v splošnem prav zadovoljiv in se zelo trudijo za končno ureditev državnih financ.

g Zivinski sejm v Ljubljani. Na zadnji sejm je bilo prignanih 178 konj, 75 volov, 71 krav, 7 telic, 21 plemenskih prašičkov. Plaćevalo se je povprečno za vole 1. vrste po 13,50 Din, II. vrste 12,50 Din, III. vrste 11 Din. Krave in hrvaške buše so se plćevalo do 10 Din, krave klobasnice po 7,50 Din, prašički za rejo po 7,50 Din. Zunanji kupcev ni bilo.

g Nove podjetje »Administratore d. r. o. z.« v Ljubljani. Miklošičeva cesta 28 se je ustanovila kot ljudska pisarna, ki sestavlja razne prošnje in vloge na oblastva. Prevzema trgovska posredovanja, povzeta, administracijo hiš in

posestev. Razen tega terjatve in očišče, posreduje posojila in trgovske kredite. Pisarna je edina te vrste v Jugoslaviji.

g Gospodarske prilike v Dalmaciji. Kakor javljajo listi, je prišlo v Dalmacijo več kanadskih trgovcev kupovati tamonajša vina. Kanada namreč sedaj predstavlja važen trg za vse vinske trgovce, ker se od tam tihotapijo velike množine alkoholnih pijač v Zedinjene države, kjer eksistira kakor znano alkoholna prohibicija. V dalmatinskih pristaniščih imajo še vedno dosti nezaposlenih mornarjev.

g Kontrola bančnega poslovanja. Po polomu Ujedinjene in Fruškogorske banke je minister za trgovino imenoval komisije, ki naj bi pregledale delovanje teh bank.

g Belje — v zakup. Kakor govore belgrajške vesti, namerava vlada razpisati natečaj za zakup državnega posestva Belje in sicer na podlagi pooblastila v finančnem zakonu. Vprašanje pa je, kdo bo mogel vzeti v zakup to velikansko posestvo.

g Izvoz sliv. Po podatkih ministristva za trgovino se je od letošnje kampanje izvozilo 18.000 ton suhih sliv in 200 ton pekmeza.

g Svetovna produkcija železa. Železna industrija tvori poleg tekstilne industrije temelj svetovnega gospodarstva. Potek produkcije v tej stroki je najjasnejši izraz svetovne konjunktura. V najvažnejših državah: severnoameriške Zedinjene države, Anglija, Francija, Belgija in Luksemburg je znašala produkcija svetovnega železa v mesecu oktobru 4.647.000 ton. V letu meseca septembra se je v navedenih državah izšlo samo 4.547.000 ton železa. V glavni državi Uniji je nastopilo zmanjšanje produkcije, med tem ko se je ta v evropskih državah povečala.

g Tobak na Ogrskem. Sajeenje tobaka na Ogrskem od leta 1919. stalno nazaduje in je obsegala posejana površina letos samo še 19.000 katastrskih jhovah. Za domačo potrebo zadostuje površina 17.500 jhovah.

g Nezaposlenost v Angliji. V sredi t. m. je bilo na Angleškem 1.180.000 brezposelnih delavcev. Od prejšnjega tedna je število brezposelnih padlo za 14.500. V primeri s 1. januarjem t. l. se je število zmanjšalo za 306.000.

g Sanacija Avstrije. Hranilne višje pri dunajskih denarnih zavodih so narasle od 421 milijard v oktobru na 458 milijard avstrijskih kron v novembru.

g Brezposelnost v Rusiji. Po poročilu »Ekonomičeskaja Zizn« je bil 1. septembra nezaposlenih v Rusiji več 1 milijon oseb.

g Povišanje cen na avstrijskih železnih cestih. S 1. januarjem bod. povišale avstrijske železnice voznino za 25—50 odstotkov.

g Cene živin. Na avstrijskem trgu so 1. te dni sledeče: voli 1a 10—15.000 a. K. kg žive teže, ostala živina 2—10.000 a. K. — Prašiči debeli 24—27.500 a. K., mesnati prašiči 24—28.500 a. K. — Na Ogrskem so bile cene sledeče: voli 1a 4800—5000 a. K., boljše krave 3900—4500 a. K.

g Anglija plačuje dolgov. Morganova banka je položila v Banji federalnih rezerv v Washingtonu 92 milijonov dolarjev v bonih Svobode kot odplačilo za angleški dolg vteven obresti.

g Promet Jadranskih pristanišč. Največje dalmatinske pristanišče Split izkazuje uvor ladij v 1. 1922. 1.384.000 ton. V letu 1913. je prišlo v Split 6206 ladij z 1.545.000 tonami. Drugo pristanišče je Šibenik, v katerega je prišlo 1. 1913. 4483 ladij z 854.000, 1. 1922. pa samo 2717 s tonazlo 600.000 ton. Tretje pristanišče je Gruž, katero je napram predvojnemu časom tudi padlo. Izmed važnejših pristanišč izkazuje napram letu 1913. samo Bakar povečanje prometa.

g Promet ruske trgovine. Kakor se da posneti iz ruskih uradnih podatkov, znaša celokupni promet trgovskih stikov sovjetske Rusije v 1. 1922. in 1923. okroglo 281.133.000 zlatih rubljev, od katerih pripada na izvoz 42,4 odstotkov. Nasprotno je prišlo lamsko leto na izvoz le 19% vsega prometa. Od avoženega blaga je pripadlo največ na industrijske izdelke in nekatere surovine, kakor: bombaž, kavčuk itd. Izvoz pa je obsegal v prvi vrsti surovine: žito, petrolej, naftni produkti itd. Največ se je uvažalo z Angleškega, Nemškega in iz sosednjih baltičkih držav. Tudi ruski izvoz je šel po veliki večini samo v navedene dežele. V primeri s preteklim letom se je razmahnil promet z Angleško, ker je tako izvoz iz Angleške in uvor na Angleško znatno narasel. In tako je Anglež polagoma izpodrinil Nemce z ruskega trga.

Ljubljanske novice.

Ij Silvestrov večer v Unionu. Kakor prejšnja leta priredi pevsko društvo »Ljubljana« tudi letos Silvestrov večer v veliki Unionovi dvorani. Program bo prav pester in zabaven. Prijatelje glasbe in petja ter prijetne, poštene zabave že danes opozarjamo na to zabavno prireditev.

Ij Iz krogov zasebnih nameštencev nam javljajo, da so prejeli po večini nameštenci polne trinajste plače kot božičnico, izplačano v mesecu decembru pred prazniki. Iz socialnega stališča je to tem bolj hvalevredno, ker se delodajalci nikakor ne nahajajo v rožnatem položaju.

Ij Božični semeni. Običaji se modernizirajo! Nekoliko počasneje sicer kakor noša, a odlično, stalno. V zadnjih dveh desetletjih čedaljebolj izginjajo z našega božičnega trga starodavne častiljive jaslice: trikotna deska,

na njej s mahom pokrit hrbeč, a v hrbeču hlevček s sv. družino in domačo živinco; po hrbeču pa pastirji, hiteči proti hlevcu, obloženi z ovčko ali kakim drugim darom; na vrhu navadno košate drevo s pastirjem, ki trobi v rog, okoli njega ovčice; nad hlevcem pa »glorija« — angelj, ki poje »Gloria in excelsis«, ob sv. Treh kraljih pa zvezda. Spredej od roba nizdol živopisan pruček, kakor se za oltar spodobi... Letos je bilo videti na trgu samo še par majhnih jaslic stare oblike. Vse drugo na stojnicah in v treovinah je bilo posvečeno novemu božičnemu običaju: božičnemu drevesu in božičnim darilom. Vsa aila zlatih in srebrnih orelov, nit, zvezd, svečic, slačic — vse za okras božičnega drevesa. Po izložbah polno lepih in dragocenih daril za malčke in odrasle, vse okrašeno z jelkovimi vejicami. Dragoceni kožuhi, fino perilo, zlatina in srebrnina, luksuzne drobnarije, razkošne igrače — kakšna vaba za oči in srca, kolik povod za zavist, grenkost!... A na Kongresnem trgu vse zeleno, kakor da bi bili Pokluka in Možakinja poslali v Ljubljano svoje zelene kadre... Od Uršulink do Filharmonije je stal gost smrekov gozd, v katerem si našel smrek in smrečic vseh velikosti in cen od 100 K pa doli do 20 K. Na vsak način je bilo izbire dovolj in vsak je lahko izvolil po svojem — žepu. Za drevesce samo pač ni bilo skrbi za nikogar, a za tisto, kar spada na drevesce in še bolj, kar spada podenj, je bilo premočim težko. A novi običaj zahteva božično drevesce in božična darila, zato morajo biti — kaj bi drugače porekli ljubezni znanci in ta!o se ho vsepoved svetilo božično drevo, darila bodo deževala vseprek, koliko bo pa pri tem iskrenega neskaljenega veselja in koliko zavisti, razočaranja, samoprevare, je drugo vprašanje. Pa razvoj socialno-kulturnih razmer zahteva tako in vsaka doba ima pač pravico, da je srečna na svoj način.

Ij Nevaren požar. Včeraj predpoldne ob 11.28 so bili zopet klicani mestni poklicni gasilci k požaru v Mostu. V tovarni za lamsne olje Horvat & comp., ki stoji v neposredni bližini kemične tovarne, je v strojnem oddelku, kjer stojita dva velika kotla, okrog 11. izbruhnil ogenj. Ogenj v kotlih je bil sicer še poguben in je nastal požar vnel tega, ker so se vneli plini, ki se tvorijo pri prekuhanju. Velik plamen je takoj objel ves prostor in švigal pod streho, ker je tovarna še nova in nad vsaki prostori še ni dograjen strop. Streha je zato takoj začela goriti in v strojni je uničena tramaisija, agorelo je več sodov lamsnega olja in elektromotorna seoska. Tudi oba kotla sta nekoliko poškodovana. Škoda se cenil nad pol milijona kron. Požar je bruhnil nenkrat in če bi bili gasilci takoj na mestu, ne bi mogli požara bolj omejit. Mestni gasilski urad je bil obveščen, da je bil ogenj objel že več streho nad kotli. G. tovarnar se je pri toževal, da je moral skoraj 20 minut čakati na telefonsko zvezo. Kljub temu so samogili gasilci preprečili še pravičnato, da se ogenj ali razširil naprej po strehi, kar bi imelo še hušje posledice. Nahajal se je araven ob rezervoar, poln bencina, nekaj rezervuarjev napojenih s firmenim in s tem avtozmo skladno s firmi Necece je samogili preprečili le poklicno gasilstvo, ki je dve minuti potem, ko je telefon javil požar, bilo s avtom po J. lamski cesti, dočim so domači gasilci in Mosti mogli na lice mesta, ko je bilo poklicno gasilstvo že v delu. Vodo so morali napeljati iz kemične tovarne. — To je zopet eden izmed požarov, ki bi imel mnogo občutnejše posledice, da ni bila pomoč takoj po obvestiti na mesto. Kakšne posledice bi lahko imel požar na Starem trgu ali na Karlovski cesti, da ni bilo poklicnega gasilstva, ki je tekom par minut že vedno na mestu in razpolaga s motorno brigadino, ki more na vsak požar dovažati dovolj vode. Z upeljavo poklicnega gasilstva v Ljubljani je bil zadnji čas, ker je Ljubljana že menda dovolj velika, da poseduje eno motorno brigadino. Vrhu vsega pa so vsi poklicni gasilci obenem profesionalisti na delo, ki bi ga morala občina drugje mnogo dražje plačevati. Mestni gasilski urad bo že prihodnje leto aktiven in mora biti vsakomur nerazumljivo, zakaj je nekaterim ljudem najpiti kakot trn v peti. Mogoče zato, ker se vrše muze konjsije in se boče s strojnimi predpisi kolikor mogoče ogenj omejit še vnaprej?

Ij Zdravnik dr. Kane se je preecilil, pregnan od Italijanov, ter ordinira na Glinah šte. 37.

Ij Društveni klub priredi na dan sv. Stefana dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v Akademskem domu Društveno zabavo s druženo a božičnico. Brst vstopnine. Vabljeni člani in njih prijatelji. Kdor hoče koga obdarovati, naj priinese darilce istega dne ob 6. uri zvečer v domuo Akademakega doma in ga izroči navzočemu klubovnemu odboriku — Prisedulim.

Ij Slovensko marionetno gledališče v Mostnem domu. Marionetno gledališče pripravi v nedeljo, 23. t. m. noviteto »Gladni kralj Lavrinc«, bajno i pravilčno igro s godbo, petjem in plesom, episal grof Franca Poel. Ta igra se ponavlja v torek dne 24. decembra. Na dan sv. Stefana 26. dec. se pa igra »Carobno goslic kot ljubljana stota predstava. Pred igro bo govoril Gasperček prolog, ki ga je episal dr. Ivan Lah. Predpridaja vstopnice je na dan predstave od 10 do 12 dopoldne.

Ij Sedni občni shor snanstvenega društva m humanistične vede v Ljubljani se bo vrtil dne 4. januarja 1924. ob 16. uri v prostorih slavističnega seminarja na ljubljanski univerzi.

Ij Sentjakobaka prosveta priredi danes 23. decembra ob pol 8. zvečer predavanje. Predaval bo g. prof. dr. Josip Jerbe. — Na sv. Stefana praznik bo predaval ob pol 8. zvečer mona. prof. dr. Debevec: O zanimivostih v Ameriki.

Ij St. Jakobski cerkveni zbor v Ljubljani izvaja sledeče skladbe s spremljevanjem orkestra: Pri polnočnici: Te Deum Sattner. Božične Premij: pri slovesni maši: Gruberjeva »Fest Mesec D mol, Intr. Com. koralu, Gradu-ale Premij, Ofertorij: »Tui sunt coeli...« Fr. Krem, Op. 132

Ij Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. V društvu »Soča« predava v soboto, 23. t. m. profesor na liceju g. dr. Rudolf Mole in sicer o poljskem pisatelju Henrik Sienkiewicz-u. Na to lepo in zanimivo predavanje vabi odbor »Soča« žlane, prijatelje in drugo cenj. občinstvo. Pričetek predavanja ob pol 9. zvečer v salonu pri »Levu«. Vstop vsem prost.

Ij Kralj Matjaž, ki bo vprizorjen danes 23. t. m. in na praznik sv. Stefana 26. t. m. obakrat ob 5. uri popoldne v Mladinskem domu na Kodeljevem ni samo narodna pravljica, ampak simbolična drama, ki se nanaša na žalostne razmere naših bratov v Primorju. Ni pa samo slika trpljenja, ampak tudi njegove osvoboditve, katera mora v resnici enkrat nastopiti.

Ij Kopališče hotela »Slon« je jutri cel dan odprt. 8153

Ij Aero-klub v Ljubljani. Dne 21. decembra zvečer se je vršil v Mestnem domu ustanovni občni zbor »Aero-klub« v Ljubljani. Predsednik pripravljalega odbora je poudarjal v pozdravnem nagovoru velik pomen aerokluba za narodno gospodarstvo kakor tudi za obrambo. Nepriznavačeno silni razvoj aeronavtičnosti pozivlja nujno vse narode in države, da ji posvetijo vso pozornost, če ne želijo zaostati v kulturni, gospodarstvu in obrambi. Nastala je velika mednarodna tekma v tej pomembni panogi moderne tehnike. Tudi naša s tolikimi žrtvami rojena domovina ne sme zaostati v tej tekmi. Naloga društva je pospeševati z vsemi sredstvi aviatiko in najširšem pomenu besede, aviatiko, ki karakterizira to stoletje. Posledice tega izuma so nepredvidne, ker se ta stroka razvija od dne do dne čim hitreje in nas dovajajo na prag nove dobe. Cilj aerokluba je, da se podpro vsa civilna in vojaška aviatika društva in podjetja, da se utrdi domača zrakoplovna industrija. Po daljših temeljitih strokovnih referatih je bil izvoljen pripravljalni odbor in sicer gg.: por. Petrovič, rav. Gospodarske zveze Zarn, inž. Bloudek in Zupančič. Člani se vpisujejo v pisarni »Tourist-Office« v palači Prve hrvatske štedilne na Aleksandrovi cesti.

Ij Turistom in izletnikom se priporoča o priliki potovanja za praznike predprodaja železniških vozovnic, ki se daje v Tourist-Office na Aleksandrovi cesti št. 8 od 8—12 in od 15—18 ter ob nedeljah od 9—11. Potujoče občinstvo naj se že iz razloga udobnosti v čim večjem številu poslužuje ugodne prilike, ki se mu nudi s tem, da dobi lahko vozovnice tudi za tri dni naprej. Biletarnica posluje v ponedeljek dne 24. decembra cel dan.

Ij Društvo državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani ima svoj občni zbor dne 6. januarja 1924 točno ob 8. na realki, soba 4. Dnevni red po § 10. društvenih pravil.

Ij Silvestrov večer priredi tudi letos pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani in sicer v veliki dvorani Filharmonične družbe.

Ij Vlom. Včeraj zjutraj med 3. in 4. uro je bilo vlomljeno v trafiko na Sv. Petra cesti. Tat je odnesel večjo množino cigarete, tobaka in denarja.

Ij Vlom v trafiko. Neznani zločinec je vlomil v trafiko Marije Belinčeve na Zaloški cesti. Odnesel je 7 škatelj Jadran, 8 škatelj Kosovo, 3 škatelj Sumadija in po eno škatlo Bregalnica, Neretva, Vardar, Krka in 15 zavrtkov tobaka Neretva, 5 zavrtkov Trebinja in pa 600 K gotovine. Skupna škoda znaša okrog 16.000 K. Vlomilec je vlomil skozi okno in je pustil v trafiki zidarsko klamfo. Lastnica je bila zavarovana proti vlovu pri družbi Commercial Union za 40.000 K.

Ij Zvita tira. Elektromonter Matija Jeršino-vec se je seznanil v kavarni Prešerna z neko 18 letno Gabrieljo Vovkovo. Zmenila sta se, da se se- staneta ob 3. popoldne na Gradišču in mož ji je posodil še obleko od svoje sestre in šla sta na plesni večer v Narodni dom. Tam se je deklica seznanila s starimi znanci in Jeršinovec je ostal sam in se je vrnil brez neveste in sestrine obleke.

Ij Cestni rop. Na vogalu Resljeve ceste je napadel neznani ropar uradnico pivovarne Union Ve-ro Alešovo. Z eno roko ji je zamašil usta, z drugo pa ji je iztrgal iz rok ročno torbico, v kateri je imela k sreči samo 200 K denarja. Nato je pobegnil po Komenskega ulici proti trgu Tabor. Pri ropu se mu je odprla torbica in je padlo vse iz nje, tako da je odnesel tat prazno torbico.

Ij Razne goljufije in tatvine. Pod pretvezo, da poseduje hišo v Ljubljani je izvalila neka 40 letna lahkoživka Marija Maček od Dimita Neševiča v Ve-lesu 64.000 K in je pobegnila z nekim Josipom Mi-ključem in njegovo soprogo. — V hotelu Južni kolo-dvor je ukradel neki uslužbenec črna, skoro nov po-vršnik, vreden 6000 K in je prodal večjo množino drv in premoga.

Ij Restavracija P. Košak. preje Ferline. Krakov trg, toči od 12. t. m. Colarič-Faleskini: dolejni- ska žametna črna, Kerinovo: belo vino iz »Ga-dove peče«, lastni pridelek, prvovrstno vino pri-znanih vinogradnikov. Specialiteta letošnji »bur-gundec«.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Nedelja, 23. decembra ob 3. popoldne 2 X 2 = 5. ljudska predstava; ob 8. zvečer MOGOČNI PR-STAN. — Izven.

Ponedeljek, 24. decembra ZAPRTO.

Torek, 25. decembra: Ob 3. popoldne PETERČKO-VE SANJE, mladinska predstava; ob 8. zve-čer OSMa ZENA. — Izven.

Sreda, 26. decembra: Ob 3. popoldne PETERČKO-VE SANJE. — Izven. Ob 8. zvečer HAMLET. — Izven.

Četrtek, 27. decembra: NJU. — Red B.

Petek, 28. decembra: OSMa ZENA. — Red E.

Sobota, 29. decembra: MOGOČNI PRSTAN. — Red F.

Nedelja, 30. decembra: Ob 3. popoldne PETERČKO-VE SANJE. — Izven. — Ob 8. zvečer DANES BOMO TIČI. — Izven.

Ponedeljek, 31. decembra ZAPRTO.

Torek, 1. januarja: Ob 3. popoldne MOGOČNI PR-STAN. — Izven. Ob 8. zvečer DANES BOMO TIČI. — Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Nedelja, 23. decembra: TOSCA. — Izven.

Ponedeljek, 24. decembra ZAPRTO.

Torek, 25. decembra: GOSPOSVETSKI SEN. — Izven.

Sreda, 26. decembra: AIDA. — Izven.

Četrtek, 27. decembra: JANKO IN METKA; mla-dinska predstava.

Petek, 28. decembra: NOTREDAMSKI ZVONAR. — Red C.

Sobota, 29. decembra: TOSCA. — Red D.

Nedelja, 30. decembra: ZAPECATENCI — SCHIC-CHI. — Izven.

Ponedeljek, 31. decembra ZAPRTO.

Torek, 1. januarja: NOTREDAMSKI ZVONAR. — Izven.

Dramske predstave o božičnih praznikih. Na sveti dan popoldne in na Stefanov dan popoldne bosta v drami dve mladinski predstavi. Ponovi se Pavla Golje ljubezniva in v prejšnjih sezonah popoldna uspeša mladinska igra »Peterčkove posled-nje sanje«. Začetek vsak dan ob treh popoldne. Na sveti dan ob 8. uri zvečer se igra francoska veseloigra »Osmi žena« z gospo Nablocko, g. Put-jato in g. Rogozom v glavnih vlogah, na Stefanov dan ob 8. zvečer pa »Hamlet« z gospodom Rogo-zom v naslovni vlogi. Prihodnja dramska noviteta bo Galsworthy-ja tragikomedija »Golobček«, ka-tere prvo dejanje se vrši o božiču. Vsebinska te tra-gikomedije obdelava današnjo družbo izgubljenih in tistih, ki jih hočejo spreobrniti. Avtor je naše-mu občinstvu znan pa svoji izborni drami »Borile«, ki se je vprizorjala v prejšnjih sezonah. Nadalje pripravila drama »Beneškega trgovca« (Shakespea-re) in »Cezarja in Kleopatrico« (Schaw).

Slovenska opera o božičnih praznikih. Na sve-ti dan zvečer ob pol 8. uri vprizori se izvrzna na-rodna opera »Risto Savina: »Gospodsvetski sen«. Vlogo Dušana pojé g. Zupan. Kneza Bernarda g. Sowilsky, Otokarja, kralja češkega g. Pugelj, Moj-mirja dr. Rigo, oba kmeta, g. Banovec in g. De-bevec, Juto, hčerko češkega kralja g. Lewandov-ska, knežino ga. Sr. nenska, grofica Andeško ga. Borova, njeno hčer Margareto ga. Rewiczeva. Op-ero dirigira g. Balatka, režira pa g. Šest. Na Ste-fanov dan se poje opera »Aida« pod taktirko »n režižo opernega ravnatelja g. Rukavina. Zasedba je sledeča: Aida — gna. Zikova, Ammeris — ga. Borova, Ramfis — Betetto, Radames — Šimenc, Amonasro — Gvejič, kralj — Pugelj in sel — Ma-horli. Starše in mladino pa opozarjamo na prvo operno mladinsko predstavo, ki se vrši v četrtek, dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne v opernem gle-dališču ter se vprizori pri znanih, ljudskih cenah opera »Janko in Metka«. Vstopnice za vse te tri izven predstave so v predprodaji pri gledališki blagajni.

Slovensko marionetno gledališče.

Nedelja, 23. decembra ob 15. in 18.: »GOZDNI KRALJ LAVRIN«.

Torek, 25. decembra ob 15. in 18.: »GOZDNI KRALJ LAVRIN«.

Sreda, 26. decembra ob 15. in 18.: »ČAROBNE GOSLI« in »PROLOG«. — Jubilej stote pred-stave.

»Nova založba« in njene knjige.

Ko tehtamo in presojamo koncem leta delo naših kulturnih podjetij, ne smemo prezreti »Nove Založbe«, ki jo je priključila v življenje pred leti potreba in dobra vo-lja naših najboljših mož, da bi potom nje bogatili slovensko književnost in nudili na-rodu res dobra, izbrana dela.

Vrsta knjig, ki jih je doslej »Nova Za-ložba« izdala, ni velika, a so zato njene pu-blikacije tako tehtne, da jih ne more pogrešiti nihče, ki mu je lepa knjiga potreba.

Domača književnost zavzema v progra-mu Nove Založbe prvo mesto in reči mo-ram, da ga je, kolikor sedanje prilike do-puščajo, častno vršila. Lepa knjiga, ki po-meni svečan praznik v našem slovstvu, je bila njena prva edicija Cankarjevih »Podob iz sanje«. Zadnje in najbolje delo je pi-sateljstvo, ki ga je še sam urevil in ga bil tudi vesel. Kako je Cankar v tej knjigi govoril sebi in narodu v dnevih velikega molka iz srca, se je pokazalo: prva izdaja je pošla in druga gre tudi že h koncu.

Vredni naslednici »Podob iz sanje« sta Izidorja Cankarja »S poti« in »Obisk«. Kdor hoče vpogleda v naše kulturne pri-like in pobje spoznati snovanje in same stvaritelje naših kulturnih vrednot — mi-mo teh dveh knjig ne more in ne sme. — Majcenova drama »Kasija« in Moletove pe-smi »Tristia ex Siberia« sta tudi knjigi, ki ohranita svojo vrednost. S »Kasijo« nam je dal Majcen dramo, ki ne pozna izhujenih poti, in Molé je razgrnil pred nami v iz-

brušenih verzih doslej nam neznan svet Sibirije in oceana kot ga je gledal in ču-stvoval v času vojnega ujetništva.

Niž manj zanimiva je druga vrsta knjig »Nove Založbe: ljudske in mladinske.

Dr. Debevec, ki je svoječasno v Dom in svetu pisal »Vzore in boje« slovenskega študenta, jih je priredil za knjigo in »Nova Založba« jo je izdala. V času, ko je vojna zdravo tradicijo dijaškega rodu pretrgala, ko ni med dijaštvom več — prejšnjega smi-sla za resno, smotreno delo, ko pojema ve-ra v ideale in njih vrednoto, bi morala ta knjiga slednjemu dijaku v roko, biti bi mo-rala njegov vade mecum, njegov brevir. Ob njej naj bi začelo dijaštvo drug šport — šport tekmovalja v izobrazbi duha in srca!

Kot Debevec je bil tudi naš spretni pri-povedovalec Jaklič pozabljen. Iz »Doma in sveta« ga je Nova Založba zbrala v lep zvez-ek »Ljudskih povesti« in z njim močno ustregla narodu, ki pogreša takega solid-nega čtiva, ko se danes vse od njega ne-kam čudno obrača. — Prevod Merimejeve »Colombe« je v tem pravcu tudi dobro-došel.

Levstikov »Martin Krpan«, ta še ved-no nedosežni vzorec, kako je treba sloven-ski pisati, je z lepimi Vavpotičevimi ilu-stracijami namenjen mladini kot je zanj tudi Hermannov »Ivančkov sveti večer« v lepem Brađačovem prevodu.

Nova Založba ni ostala samo doma in v sedanjosti — segla je daleč v prošlost in nam oskrbela v Sovretovem samoniklem pesniškem prevodu — mojstre vsvaritelje drame: Sofokleja s Kraljem Oidipom in Euripida z »Bratskim sporom« (»Fenise«); z »Beneškim trgovcem« in »Julijem Cesar-jem« nam je pa dala v Zupančičevem moj-strskem jeziku Shakespearija, ki je vzra-stel iz Grkov.

To bi bil račun o književnem hiševanju Nove Založbe, ki ima pa še lepe načrte. V tisku je Šterletova »Zgodovina umetnosti pri Slovencih« v priroč, izdaja s 50 slikami. Je to prvo delo te vrste pri nas in zelo po-trebno. Ob lanskim historičnim razstavi smo se komaj nekoliko razgledali in se zavedli, kaj vse je že vstvaril slovenski duh in naša roka. Šterletova »Zgodovina« nam vso našo upodabljačo umetnost v podrobnosti raz-loži in pokaže. V pripravi so tudi — Finž-garjevi Zbrani spisi. Odveč bi bila vsaka beseda v prilogi Finžgarju, Nova Založba pa napravi s celotno izdajo njegovih del — »Verigo« je že tako založila, a je pošla — uslugi in veselje našemu narodu, v kate-rem Finžgar tako korenini kot nihče izmed naših pisateljev.

Potrebno in umestno se mi je zdelo, opozoriti čitaajoče občinstvo na to smotreno delovanje »Nove Založbe«, ki bode doku-mentiralo doma in pred svetom visoko slo-vensko kulturo.

P. Alfonz Furlan:

Baroš, Delta, Sušak.

Sedaj veliko pišejo in se potegujejo Italijani, Hrvati in Slovenci, čigava bodi luka Baroš. Nastala je tako-le. Reškega teritorija meja na severu in vzhodu je hu-dournik Rečina (ital. Fiumara), ki izvira izpod Snežnika; v suši, poleti ima malo vo-de, ob povodnji pa naraste jako in teče pri reškem teritoriju med divjeromantičnim skalovjem. Pod tršaškim starim gradom je papirnica v Rečini »Lučice« imenovana, na hrvaški strani; kadar je v Rečini voda, de-lajo v papirnici z vodo, sicer pa z ognjem. Lastnika te papirnice sta Angleža Smith & Meynier. Tu so delali pred svetovno vojno papir za avstrijske krone. Pred papirnico, na reški strani, izvira močen studenec, od-tok iz Cirkniškega jezera, katerega Rečani rabijo za svoj vodovod. Tu pride hudournik Rečina na ravno in presto; tu so mlini, ka-tere pa včasih zasuje s peskom do koles. Od tukaj teče Rečina proti jugovzhodu, po-tem pa proti jugu v morje ob povodnji je stopila čez breg in drla v Gomilo, t. j. svet okoli velike župne cerkve, in v novo mesto v prodajalnice in druge lokale v veliko ško-do hišnim posestnikom. Teh povodnji so se rešili s tem, da so nad sedanjim mostom čez Rečino, hudourniku izkopali novo stru-go proti jugovzhodu v morje. Staro strugo Rečine do morja so poglobili, z rezanimi kamni obzidali in na reški strani pustili odprte za porabo ljudem. Ta struga do morja ni tako široka kakor Ljubljanka pri frančiškanskem mostu. Velike lačje se ne morejo obrniti v tej strugi, temveč samo čolni in prav male jadnjače. To je sedanje pristanišče Baroš! Baroš? Gabriel Baross de Belus, izgovori Baroš de Bélus, je bil ogrski trgovinski minister, umrl 9. maja 1892., ki se je trudil, da bi Ogrsko povzdig-nil pred svetom; imel pa je edino morskopristanišče Reko; zato je za Reko delal v škodo Trstu. Reka naj bi tekmovala s Trstom, naj stane kar hoče. Rečani so iz hvalčivosti imenovali to novo pristanišče po njem: Baroš luka, ali samo Baroš. Ta struga pa ni reška; reška je samo na njih strani; še kapelica sv. Janeza Nepomuka na koncu kanala »Fiumarec«, to je pravo ime, ni bila reške ampak trsatske župnije, kakor mi je rekel rajni trsatski župnik Ivan Balas,

Čez Rečino ni bilo mosta, temveč samo brod tršaške romarske cerkve. Ta brod je povodenj 8. sept. leta 1589. odnesla v mor-je in takrat so utonili vsi, ki so bili na njem, tudi tršaški frančiškanski gvardijan p. Janez Frlanič, rojen v Klisu, katerega so našli mornarji na koncu Rečine v mor-ju, na morskem dnu klečečega, proti tršaški cerkvi obrnjenega, molečega. Pokopan je v zidu pri oltarju sv. Katarine v romarski cerkvi, baje še vedno nestrohnjen. Na reški strani pri neki hiši je viselo veliko raz-pelo, vanj je leta 1296. neki Peter Lonča-rič, strasten kvartač, vrgel kos opeke iz jeze, izgubivši igro. Legenda pravi, da je opeka ostala v prsih Kristusovih in je pri-tekla kri iz rane. Kri so spravili v stekle-no posodico, katero še hranijo v cerkvi sv. Vida v Reki, imenovano razpelo je izpo-stavljeno na velikem oltarju v isti cerkvi, kjer so leta 1896. slovesno obhajali še sto-letnico. V našem stoletju so kanal Rečina, Fiumara nekoliko podaljšali, ko so Delto nekoliko zasuli. Kaj je pa Delta?

DELTA.

Od nekdanjega broda ali sedanjega mosta iz Reke na Sušak do morja so bile njive z dolgimi vrstami trt ali z brajdami. Brod čez Rečino in te njive je podaril grof Martin Frankopan, hrvaški ban, tršaški ro-marski celvi dne 7. aprila 1431. pod ime-nom Brajda. To brajdo je pomorska oblast kupila, da je napravila Rečini novo strugo proti jugovzhodu v morje. Svet med novo strugo in staro v kanal spremenjeno Re-čino, ali Fiumaro in morjem, je trivoglat kakor veliki grški D, delta, in so ga začeli imenovati namesto Brajda »Delta«. Ime delta je bilo znano domačinom zidarjem, ki so delali v Egiptu, kjer se tudi imenuje svet med dvema strugama reke Nila in morjem Delta. Je pa reški svet?

Brajda ali sedaj Delta je bila vedno na Hrvatskem; ako je sedaj nekaj stare Brajde na drugi strani Rečine, vendar osta-ne še na hrvaški strani, ker stara meja med Reko in Hrvatsko je še vedno stara struga Rečine ali sedanje pristanišče »a-roš«. Ne spominjam se, da bi hrvaška vla-da kdaj odstopila staro Brajdo ali Delto reškemu mestu, ki je vedno po njej hrepe-nelo. Je Delta reška vsaj v cerkvenih za-dedah? Ni. Do leta 1900. ni bilo na Delti nobene hiše; bile so male stražnice z paz-niki; dušnega pastirstva tu ni bilo. Ako se ne motim, bilo je leta 1895., da je nekemu pazniku umrl otrok; kdo ga je pokopal? Reški župnik ne, temveč namestnik tršaškega bolnega župnika Ivana Balasa, tršaškega frančiškana. Do Delt nima mesto Reka nobene pravice; res je, da so na Del-ti skladišča lesa, ki ga dovajajo po želez-nici iz Karlova in Sv. Petra na Krasu, ali to je sama poraba tega prostora, ker je reški kolodvor premajhen.

BRAJDICA.

Brajdica je zemljišče med Rečino in cesto, ki pelje v papirnico; do leta 1895. je bila lastnina tršaške romarske cerkve, kateri jo je zapustil imenovani grof Martin Frankopan. Bila je veliko manjša kakor Brajda, zato so jo splošno imenovali »Braj-dica«. Niti bivši samostanski mlin, niti Brajdica nista spadala pod Reko, ker je bila Rečina vedno meja med Hrvatsko in Reko.

SUSAŠK.

Stari Tršačani so izgovarjali Sušak — Sušaka, to je sedanje mesto Sušak; Sušak — Suška je pa mali otok pri Lošinju, itali-jansko Lanségo. Sušak pomeni kraj, kjer sušijo seno ali pa perilo. Tako so mislili stari domačini. Ako greš čez most čez Re-čino, prideš na Sušak. Na levi strani ob mostu stoji velikanski drog v treh hrva-tskih barvah pobarvan, višji kakor vsako drugo poslopje; ob nedeljah in praznikih veje velika hrvaška trobojnica, znak, da si na Hrvatskem. Ako greš na levo po prvi cesti, prideš v papirnico (kartéro), ako se podaš na drugo cesto, tudi pod železniškim mostom, si na lepi Lujžini (karlovški) ce-sti. Ako greš pod lokom s kipom tršaške Matere božje po stopnicah (436 stopnic), prideš po najkrajši poti na Trsat, 100 me-trov nad morjem. Ako kreneš nekoliko da-lje proti vzhodu, mimo hiš, prideš do ši-roke ceste, ki pelje v ovinkih na Trsat čez karlovško železnico, ako pa greš dalje proti vzhodu, prideš do piramide; tu se cesta deli, ena navzgor, k Sv. Ani, v Drago, Sv. Kuzmu, v Baker, Senj, druga pa po Pečini v Martinšćico, mali zaliv, reška kvaranta-na za ladje s kužno boleznijo, v Kostreno, Sv. Luciji, Sv. Barbari v Bakar. Stari Sušak je bil od mosta do imenovane pirami-de; od piramide proti Martinšćici so »Pe-čince«, nad deset metrov nad morjem. Pred 100 leti je imel Sušak dve do tri hiše pri stopnicah na Trsat. Ko je prenehala v Reki prosta luka, ko so hrvaško gimnazijo iz Reke premestili na Sušak, kjer je dovolj prostora do Trsata, Podvežice in Martinšćice, so začele na Sušaku rasti lepe hiše po izvršenem načrtu. Gimnazija, razne šole, vse politične oblasti so tu, a brez cerkve. Edino frančiškansko cerkvo sv. Lavrenca so podrli zaradi gradnje nove ceste s Sušaka na Trsat, ki je bila na poti, a nove cerkve niso postavili, četudi lim je neki

gospod ponudil prostor zastoj, samo da bo nova cerkev posvečena sv. Ani, po imenu njegove rajne žene; občinski možje so odlašali do danes.

Ima Sušak svoje pristanišče? Nima; tam ni kraj pripraven. Reško pristanišče je zgrešeno otroško delo; voda v njem je začela smrdeti, presekati so morali morski nasip proti Delti, da gre morská voda iz vzhoda v reško pristanišče, ki je samo pretesno.

Edino naravno, zavarovano pristanišče je v Bakru, in neki Anglež se je čudil, da je tako zapuščeno. Seveda, treba bi bilo železnico od Karlovca speljati po Vinodolu v Baker, na Sušak, Reko. Zakaj proga Karlovca—Reka je vsako zimo vsaj po 14 dni zaprta vsled snežnih zametov in ledu, ki ga delavci z veliko težavo izsekavajo in odstranjajo. Pred svetovno vojsko so vozili iz Zagreba na Zidani most, Sv. Peter na Krasu v Reko, sedaj je skoraj nemogoče. Karlovca—Senj—Sušak, ki dve železnici bi dvignili hrvatsko Primorje.

Tokio v ognju.

Zadnjih smo govorili o Jokohami, ki se je trušila že pri prvem potresnem sunku. V mestu Tokio samem je bil potres slabši, a prokletstvo Tokia je bil ogenj. Sicer so v Tokiu vsako leto požari in mu odtrgajo precejšen del mesa, a kaj je to napram nesreči 1. letošnjega septembra! V soboto je bil potres in popoldne je še več zija brez dela gledalo popolnoma malobrižno, kako so gorele nekatere večje hiše. Proti večeru pa, ko je začelo goreti tukaj in tam, ko je silen veter zagrabil ognjeno moč in jo gnil po mestu okoli, tedaj so videli, da je zadelo Tokio grozna nesreča. Plinove cevi so počile in to je povzročilo ogenj. Potem pa je gorel Tokio v vsej svoji razširjenosti od jugozapada proti severovzhodu skoz dva dni in dve noči, mesto, ki je štel 3 milijone ljudi za 60 Ljubljani! Razdalja od Ljubljane do Kranja je bilo eno samo morje plamena. Danes vemo, da je zgorelo okoli 340 tisoč poslopij in hiš, vseh pa je bilo 500 tisoč. Trije milijoni prebivalcev so se skrčili na dober milijon, vsi drugi so zbežali ali pa so postali žrtve potresa in ognja. V Jokohami je pa ostalo od 70.000 hiš komaj še sto. Ali si moremo kaj takega predstavljati? Ves okraj, ki ga je zadel potres, okoli in okoli Jokohame in Tokia, je štel devet milijonov ljudi. Vsa Jugoslavija jih ima dvajset. Koliko jih je ostalo?

In vse je v Tokiu postalo žrtev plamen, karkoli je bilo važno, z vso opremo in z vsemi akti: tri zasebna vseučilišča, muzej, Okura, magazini, arzenali, ministrstva: notranjih zadev, financ, prosvete, poljedelstva, nauka, patentni urad, monopolni urad, državna tiskarna, računski urad, glavni brzojavni urad, policijsko predsedstvo, vojaška oblačilnica, mornariška akademija, mornariški muzej, vse mornariške šole, mornariški klub, akcijska borza, državna borza, vse polno bank, velike trgovske trdnice, trgovska visoka šola, tehnika, zobozdravniška šola, več srednjih šol, nad sto ljudskih šol, del cesarskega vseučilišča, predvsem nenadomestljiva vseučiliška knjižnica, vse knjigarne in vsa častniška poslopja razen dveh. cesarsko gledališče, vse plesalnice, vsi večji kolodvori, večina telefonskih uradov, ameriško, holandsko, kitajsko poslaništvo itd., itd. Kdo bi vse to naštel! Po potresu ni bilo Tokia več; kar je ostalo, je bila samo velika vas brez zveze, brez živih, brez vode, luči in prometnih sredstev. Vse zveze z zunanjim svetom so bile pretrgane, velika železnica proti jugu je morala za več mesecev prenehati z obratom. Pokvarjene in razrušene so bile ceste, mostovi in tiri, sploh: ves okraj je bil razrušen.

Tako tudi ves svet med Jokohamo in Tokio, pokrit s hišami, tovarnami in ladjedelnimi; vojno pristanišče Jokuruka je sploh izginilo in samo dim se je valil še nad ponosom Japonske. Ves gorski ljubki okraj Hakone s svojimi številnimi toplimi vrelci, hoteli, vasmí, železnicami in avtomobilnimi cestami je bil dobesedno na tla položen že pri prvem sunku. Staro glavno mesto Kamakura z vsemi svojimi mičnimi vilami, svetilišči, kopališči in restavrantí je bilo od potresa udarjeno naravnost v srce in je takorekoč pomeđeno s površja. Celo stari slavni kip vedno se smehljajočega Bude sredi zelenih borov se je stopil v plamenih. Itd., itd. Znan je slučaj vestnega japonskega poštnega uradnika v nekem kraju blizu Tokia. Dva dni je bil ta uradnik edina zveza Japonske z inozemstvom; potres mu je pokvaril aparat, popravil ga je, zopet mu ga je pokvaril in spet ga je popravil. V smrtni nevarnosti je vztrajal, večkrat vržen ob tla, a ni odnehal.

Vseh sunkov so naštelí v 48 urah 1700, več kakor prej v treh letih skupaj. Lahko rečemo, da je bila ta katastrofa največja v svetovni zgodovini, kar se tiče uničenih poslopij ter človeških in materialnih izgub.

Ljudje, ki so zbežali in so se vrnili, so bili pripravljeni na grozne prizore, a bilo je hujske kakor so si mogli predstavljati v najbolj bujni domišljiji. Razdrthi hiš se nihče več ne pogleda, na to so se nesrečniki kmalu navadili. Komaj so Tokio spoznali tudi tisti, ki so bili tam doma. Hodil si ure in ure, pa nisi mogel razumeti, bilo je preogromno, prestrašno. Polagoma si pri hišah opazil, da so bile tudi druge sile delavne, ne samo požar, da je potres pripravil požaru pot. Življenje je popolnoma predrugačeno. Nešteto je avtomobilov, polnih ljudi in riža, kolikor le morejo transportirati. Vsa prometna sredstva so rekvirirana. Begunce vzamejo kar tako na voz, sploh vsakega, če je le prostor, razlike ni. Plačila ne sprejemajo, beseda zahvale zadostuje. Skoraj pred vsako hišo je posoda s pitno vodo. Na obeh straneh ceste pa gosta množica ljudi; na eni strani valovijo v mesto noter, na drugi ven. Posamezniki in v gruđah, s čunjo, papirjem ali deščico na bambusovi palici, ime je gori zapisano, odkod smo in kam gremo, za lažjo kontrolo. Prihajajoči iščejo sorodnike in znanke, odhajajoči pa hitijo proč, le proč iz kraja nesreče na deželo, domov, k sorodnikom, samo le. Prihajajoči imajo na hrbtu tovor riža, najvažnejšo pomoč, za pasom pa steklenico vode. Oni pa, ki hitijo ven, večinoma le najbolj potrebno obleko, kar so imeli pač takrat na sebi, ko so bežali iz hiš. Dosti zanje, ki se komaj vlečejo. Cele obitelji, cele generacije, skupaj, enakomerno počasi korakajo, govorijo malo, pomagajo in dobivajo pomoč, če jo iščejo. Čudna je tišina pri naračanju, ki tako rad govori. Nobenega prepira, nobenega zmerjanja, utrujeni so in obupani.

Povsod ista slika kamorkoli pogledamo. Še vidimo tu in tam sežgane, zglajene mrlice — poročilo je pisano koncem septembra — govorijo nam o mukah, hujskih razkošjih, nam jih slika Dantejev pekel. Ubiti v hišah, sežgani na cestah, trgih, mostovih, čolnih in celo v vodi. Posamezniki, gruče, stotine, tisoči, deset-tisoči skupaj. Iz ulic so bežali na ulice in trge, iz enega mestnega okraja v drugega, ogenj pa za njimi, in kmalu ne samo za njimi, temveč tudi ob straneh in spredaj. Čez most, čez kanal! Nič ne pomaga, tudi tam gori. Množice se gnetejo, ne gre več naprej in ne gre več nazaj. Nekateri skočijo v vodo, do vrta stojijo v jezi in si močijo glavo, kajti požar se bliža; in tedaj pride plamen in gre preko glav, po zverh in čez vodo, podi ga vihar — trpljenje je bilo kratko. Vsi! Le ob morju se jih je nekaj rešilo, malo, zelo malo. Tam, kjer je bila vojaška oblačilnica, je velik prostor, dvorišče. Polica je rekla bežim, naj gredo tja, tam so varni. In so šli. Kajti tam ni lesa, ni dreves, plamen ne dobi nobenega gorljivega predmeta. Tam bodo počakali; čeprav vse drugo pogori, tu so rešeni. In prišel je ogenj in plamen je rasel in je šel preko dvorišča, preko ljudi starih in mladih, moških in žensk. In vsi so umrli — dvaintrideset tisoč samo tukaj.

Raznoterosti.

SALVIUS FLAGELLUS IN UJETNIKI.

Za rimskih cesarjev je bil namestnik v Palestini nekoč Salvius Flagellus, pravtako znan po svoji ljubezni do znanosti kakor po razmišljenosti. Ko so ujeli večje število sovražnikov, jih je dal postaviti na glavnem trgu v Jeruzalemu, v dolgi vrsti. Da bi vse poskuse upora udušil, je določil Flagellus, da jih oddelek rimskih lokostrelcev postreli. Vendar je pa rekel poveljujočemu častniku, naj pazi na njegovo znamenje in naj na to podari življenje vsem onim, ki še niso prišli na vrsto. Glavno mu je bilo namreč, da ljudstvo ustraši, in ni maral prevelikega prelivanja krvi. A nesreča je hotela, da so solčni žarki na nekem na tleh ležečem steklu zelo lomili in popoinoma obrnili nase pozornost namestnikovo. Občudoval je lomljenje luči tako pazljivo, da je čisto pozabil na obljubljeno znamenje in se je spomnil nanj šele, ko mu je častnik naznanil, da so vsi ujetniki usmrčeni. Z zamisljenim pogledom se je ozrl nanje in molče je zapustil prostor morije.

RAZPIS NAGRADE.

Deželni grof Viljem v Hessen-Kasselu — pozneje volilni knez — se je držal še stare navade, da so morali vojaki nositi kite. Vsi sosedje so bili to že odpravili in vse se je norčevalo iz njega. Da bi bile kite še lepše in daljše, je razpisal celo nagrado za mazilo, ki naj bo pospešilo rast las. Ta razpis nam je še danes ohranjen.

Seveda se je pojavilo takoj več sleparjev, ki bi bili radi na lahek način prišli do denarja. Nekoč je prišel v knezov grad Wilhemshöhe mož, ki je trdil, da ima sredstvo, ki mu ga ni para. Knez mu je rekel: naj dokaže, da je dobro sredstvo. Druga dne je pripeljal slepar moža v grad, ki je imel jako redke in kratke lase.

»Milostivi knez, tega moža vam bom čez štirinajst dni zopet poslal, da boste videli, da bo imel vsled uporabe mojega mazila pravo levo grivo.«

Res je prišel spet in oni mož je imel v splošno začudenje najlepše, najgostejše in najdaljše lase, ki si jih moremo misliti. Preiskava je dokazala, da so bili lasje tudi pravi. Knez pa še ni verjel in je rekel, da hoče imeti še en dokaz. Nato se je pa iznajditelj postavil po robu in rekel, da ima že drugod dobre ponudbe. »Če hočete, vzemite, če ne, pa grem.« Ta odločni nastop je razpršil vsak dvom in še tistega dne so mu izplačali lepe denarje za njegovo skrupulacijo. Slepar je takoj izginil in nihče več ga ni videl. Seveda ni bilo mazilo nič vredno; mazali in drgnili so glave vojakov, pa se nobena kila ni hotela pojaviti.

Stvar je bila pač ta-le: Slepar je dobil dva človeka, ki sta si bila na las podobna, kakor pravimo, samo ravno glede las ne. Eden je imel slabe lase, drugi pa bajne. Za majhen denar sta mu bila uslužna; zvedeli so pa za to šele dolgo potem, ko je eden v pijanosti preveč blebetal.

54 URNO DELO V TISKARNISKI OBRTI V NEMČIJI?

Nemško državno ministrstvo za delo je razsodilo, da veljaj po vseh tiskarnah v Nemčiji namesto 53 urnega tedenskega delovnega časa pred vojno oziroma 48 urnega med vojno 54 urni delavni čas, kakor ga imajo uradniki. Namesto tedenske plače se uvede plača od ure, ki se uredi v vsakem okraju posebej. Delodajalci, ki so zahtevali 57 urni delavni čas, so to določbo sprejeli, delojemalci pa so jih enoglasno odklonili.

BAVARSKI NAVAL NA ČESKO

Za izstradano Nemčijo velja tačas sedna Českoslovaška obljubljeno deželo, v katero hodijo nemški mejaši trumoma kupovat živila. Tako je došlo minolo nedeljo v Aseh nad 10.000 Bavarcev in Saksov, ki so zasedli vse gostilne in trgovine, tako da so domačini komaj dobili prostora in postrežbo. Nemške državljane je pa čakalo zvečer ob vrnitvi nemilo presenečenje: Na kolodvoru so jim finančni organi zaplenili na Češkem kupljeno moko.

ZAGONETNA BOLEZEN MUSTAFE KEMALA.

Nedavno je predsednik turške republike Mustafa Kemal obolel na zagonetno bolezen, ki ji evropski specialisti ne morejo priti do dna. Baje je bolezen posledica zastrupljenja s tajinstvenim orientalskim strupom, ki ga zapadna znanost ne pozna in mu ne ve leka.

ZELEZNICA PREKO SAHARE.

Francoska zbornica je v svojem zadnjem zasedanju načelno sprejela načrt za zgradbo transaharske železnice. Zgradba te železnice bo združena z ogromnimi težavami, o katerih pa inženjerji ne dvomijo, da jih zmagoja. Železnica bo tekla iz Orana v Alžiru preko Sahare čez reko Niger v Vagadugu. Ta postaja bo oddaljena od Zlate obale 500 km. Proga bo dovršena v 7—8 letih.

COOK — NAVADEN GOLJUF.

Sloviti raziskovalec neznanih ozemelj Cook je stal te dni pred sodiščem v Tenasu. Obtožen je bil, da je ustanovil navidezne petrolejske delniške družbe in razpečeval ničvredne delnice. Na ta način je pripravil mnoge male ljudi, posebno ženske ob vse premoženje. Sodišče ga je smatralo za krivega in ga obsodilo na 14 in pol leta ječe. Tak je neslaven konec Cooka, ki je bil po poklicu zdravnik, nato se je pa vrnil na potovanje po nepreiskanih ozemljih. L. 1906. je naznanil svetu, da je bil dospel na vrh Mount Mc. Kinleya. Mnogi so dvomili nad resničnostjo tega naznanila. L. 1909. se je vrnil s potovanja po arktičnih krajih in trdil, da je bil dosegel Severni tečaj. Tudi nad tem so mnogi dvomili, vendar ga je mesto New York imenovalo za častnega meščana in deležen je bil tudi raznih drugih časti. Sedaj je njegove slave konec.

Prosveta.

Pr Kol knjižno božično darilo bo mladini dobrodošel »Ivančkov sveti večer« češkega pisatelja Hermana, ki ga je izdala Nova založba pred kratkim. Dijakom in doraščajočim dečkom bo najbolje ustregla Debevčeva dijaška povest »Vzori in boji«. Najdragocenejše delo našega letošnjega prevodnega slovstva pa je klasični Sophoklejev »Oidipose« in Euripidov »Bratski spor«, ki ga je Nova založba ravnokar izdala v vzornem prevodu prof. Sovreta.

Pr Homan, Higijena. Ze davno se je pogrežala znana dr. Homanova knjiga: Somatologija in higijena, zlasti pri orlovskih tečajih. Zaljub je le

po smrti prezaslužnega pisatelja, ki je svoj čas izdal pri Šmohorjevi družbi tudi »Postrežba bolnikom« izhaja nova izdaja, za enkrat drugi del »Higijena«. Prvega dela, somatologija, Jugoslovanska tiskarna še ni dovršila. Ta knjiga je v prvi vrsti namenjena prvemu letniku učiteljske kot učna knjiga, vendar pa se bo izvršno dala uporabiti pri pouku orlovskega naraščajo, kakor pri kurzih za strežbo bolnikom, in bodo splošno zanimanje vzbujala poglavja: Splošna higijena, osebna higijena, higijena infekcijskih bolezni, obrambna sredstva proti njim, specijalna in obrtna higijena ter v dodatku poglavja o postrežbi bolnikov in o prvi higijeni. Knjiga je tiskana na lepem papirju in z jako dobro izdelanimi in besedilo dobro pojasnjujočimi slikami izvršno opremljena. Barvane slike, ki predstavljajo mikroorganizme, ki povzročajo infekcijske bolezni, bi delale čast tudi najboljšim medicinskim knjigam.

Cerkveni vestnik.

c Marijina kongregacija za moše in mladenke pri sv. Jožetu ima danes ob pol štirih popoldne v kongregacijski kapelici svoj redni shod. Polnoštevilo!

Turistika in sport.

Sportnikom, smučarjem, izletnikom se naznanja, da bo v nedeljo pred novim letom in na novega leta dan služba božja v cerkvi sv. Duhu sredi Bohinjskega jezera ob 9 uri. Istotam se dobe zakurjena prenočišča kakor tudi dobra hrana in sicer v zavetišču pri sv. Duhu. — Aljažev klub.

Poizvedovanja.

Dijak je izgubil na poti od Akademskoga kolegija po Kolodvorski ulici do pošte manjšo vsoto denarja. Pošten najditelj se prosi, da izroči najdeno pri vratarju Akademskoga kolegija v Kolodvorski ulici.

Našel se je šop ključev včeraj dopoldne na Vodnikovem trgu. Dobe se na Miklošičevi cesti 10. III. nadst., levo.

Našla se je manjša vsota denarja. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri Iv. Novaku, laborantu na univerzi v Ljubljani.

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrežejo večkrat mišice in živeci! Prijetno čuvstvo kreposti prinese pravi Filterjev Elzafluor! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvaja in jači čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izčrnejši in boljši kakor francosko žganje! S začetkom in postopno 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specijalnih steklenic 214 dinarjev in 10 doplatka razpoložljiva: lekarna Ergen V. Felser, Stubica Donja, Elzafluor št. 134. Hrvatsko.

Najlepše božično in novoletno darilo je lepa, dobra knjiga, s katero obdarite svoje malčke. Jugoslovanska knjigarna priporoča v ta namen sledeča dela:

Robinzon starši. Povest s podobami za otroke Din 30.—

Mali palček. Pravljica s podobami. Din 24.

Obisk na pristani. Knjiga s podobami. Din 20.

Slepi slavliti. Poveslice za deco. Spisal Karl Širok. Din 18.

Dedek je pravil. — Marinka in skrateljki. Pripraveba. Spisal Julij Slapšak. Din 20.

Dane. Povest za mladino s štirinajst slikami. Spisal Andrej Rapa. Vez. Din 24.

Martin Krpan. S slikami vezano Din 30.

Angeleček. Ilustrovan list za mladino. Anton Kržič. Letniki: 1895, 1906, 1908, 1912—1916, 1921 in 1922 vez. po Din 20.

Otok zakladov. Čudoviti doživljaji malega Jakca na suhem in na morju. R. L. Stevenson. Din 10.

Vez Din 12.

Turki pred sv. Tihom. Zgodovinska povest. Spisal Jurij Slapšak. Vez. Din 24.

Vrtec. Casopis s podobami. Anton Kržič. Letniki: 1910, 1911, 1913—1917, 1921, 1922 vez. po Din 32.

Obnovljeni vrtec. 17 tedenska knjiga s podobami. Uredil Anton Kržič. Vez. Din 32.

Zvonček. Casopis s podobami. Letnik: 1908, 1910, 1912, 1914—1917, vez. po Din 30.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

v Lj.

Za božično in novoletno darilo priporoča Jugoslovanska knjigarna tudi letos svoj žepni koledarček 1924, kateri je radi svoje male žepne oblike (11 cm krat 6 cm) in solitne trpežne vezave ter nizke cene vsestransko priljubljen.

Kot posebno novost je izdala Jugoslovanska knjigarna letos prvič Mali koledarček 1924 v prav majhni obliki (7 krat 5 cm) z zrcalom in brez zrcala, v navadni ter usnjeni vezavi. Obadva koledarčka sta na razpolago po naslednjih cenah in vezavah:

Žepni koledarček vezan v pegamoid platno s marmornato obrezo Din 13, vezan v pegamoid platno z zlatno obrezo Din 14.

Mali koledarček papirna vez. (imitacija usnja) brez zrcala Din 7, papirna vez z zrcalom Din 12, usnjena vez brez zrcala Din 15, usnjena vez z zrcalom Din 20.

Naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani!

Zahtevajte povsod:

BATTLE AXE JAMAICA RUM

Zdravnik Dr. PAVEL KANC

ordinira od 9 do 12 in od 2 do 4

na Glincah št. 37 (hiša Tribuč).

Krasno posestvo

na BLEDU naprodati: hiša, podobna vili, elektr. razsvetljava, 4 sobe, kuhinja, shramba, klet, hlev za živino, svinjak, z gnojnikimi jamami, drvarnica, njiva, travnik, kozolec, v najlepšem kraju, pripravo za obrtnika. Naslov pove uprava "Slovenca" pod številko 8136.

Mesarijo z gostilno dobro ideo, na deželi, IŠCEM. — Ponudbe na upravo lista pod št. 7898.

NAJLEPŠE DARILO

ZA NOVO LETO 1924 je, če ženin kupi in podari svoji nevesti otroški voziček, mati hčerki šivalni stroj, oče pa sinu novo dvokolesno pri "TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

LES suhe smrekove deske od 13 mm do 50 mm kupi L. ČERNE, Dunajska cesta št. 28.

Kolinsko vodo

kožno KREMO — ŠMINKE — PUDER
PARFUME — PRASKE in vode za umivanje glave — BARVE in MASTILA za lase — PRAH in PASTE za zobe, ustne rode — zobne KRTACHE — ter najboljše brivsko in toalet. MILO priporoča

Parfumerija »Strmoli«
LJUBLJANA — POD TRANČO št. 1.

Peki "Diamant" Fabrikat Hauser & Sobotka, Beč-Stadlau, 25 letno najboljše pekarsko sredstvo predvorne kakovosti dobite zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo

Eduard Dužanec, Zagreb.
Strossmayerova 10. — javni naslov: Diamant, Zagreb.

Pozor: Čuvajte se pojava bodisi v prahih ali tekočin. Zahtevajte samo originalni Diamant.

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement

1. strešna lepenka

najboljši // najcenejši

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Hiša z vrtom

NAPRODAJ. Na željo tudi njiva in travnik. Nabaja se na deželi, četrt ure od mesta. — Naslov pove uprava Slovenca pod številko 8135.

Poču

dovito nizkih cenah kupite letos

Voljeno blago

za ženske in SUKNO za MOŠKE obleke, in tudi vso drugo

manufakturno robo v veletrgovini R. STERMECKI, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošno pomanjkanja denarja treba povsod štediti in se dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. STERMECKI.

Ugodna prilika za nakup božičnih daril!

A. ŽIBERT

modna trgovina v Prešernovi ul.,

naznanja cenj. občinstvu, da prodaja, dokler traja stara zaloge, razno ZIMSKO MODNO BLAGO po globoko znižanih cenah. — Posebno priporoča: moško in žensko triko-perio, pletene jopice, nogavice, čepice, rokavice, žepne robce, kravate, moške in ženske srajce, razna čvčarska vezena in itd.

NA DROBNO! NA DEBELO!

Specielna trgovina perila

Med. Šarc

LJUBLJANA, Šelenburgova 5

Priporočila za Božič ugodni nakup:

Perilo za dame in gospode
Sifon na metre
Prti in prtiči
Kavne garniture
Žepne rute
Brisalke

KOLESA

preko zime shranjuje in prenavlja
J. GOREC, Ljubljana,
Gospodsvetska cesta 14.

Ribje olje zajamčeno pristno, najboljše norveške znamke, dospelo. Lekarna BAKARČIČ, Ljubljana, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristijanije! 8043

Gradbeno podjetje
Arhitekt

V. KRAINER & Co.

Iesenice, (Gorenjsko).

Stavbna vodstva:

Ljubljana, Domžale, Zagreb.

Izvršile privlačne in industrijske stavbe, proračune, notrje, cenitve, posebni: oddetek za arhitekturo.

Prodaj! Pristno narav. MED nudi cenj. gospodinjstvom za božične praznike po 30.— Din kilogram čebelar A. T., Ljubljana, Linhartova ulica št. 12. 7478

SALAMA

prvovrstna novo blago povsem zrelo se dobi povsod

PRVA HRVATSKA TVORNICA SALAME, preloženega MESA in MASTI

M. Gavrilović
sinovi d. d.

PETRINJA

Generalno zastopstvo SLOVE-IJU: R. BUNC, Ljubljana — Celje — ar bor

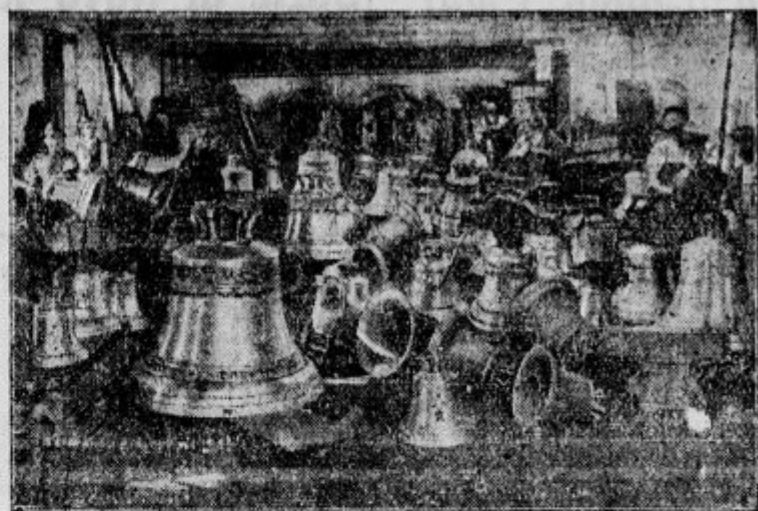
Popravila

šivalnih strojev

prevzema mehanična delavnica

Franc Oarin,

Ljubljana, Gospodsvetska cesta 14, tvrdka GOREC.

Strojne tovarne in livarne d. d.
Ljubljana IV., Dunajska cesta 33

Naša 1767. l. ustanovljena zvonarna dobavlja

prvovrstne bronaste ZVONOVE

priznana krasnih glasov po konkurenčnih cenah. Zaradi izdatnega razširjenja obrata so dobavni roki zelo kratki.

Zahtevajte cenik! Zvonarna: Ljubljana II., Karlovska cesta 1.

KURJA OČESA

odstrani v štirih dneh

zajamčeno

BURGIT

Tekom 16. let milijonkrat preizkušeno.

Dobite ga v lekarnah, drogerijah in sadecarjih.

trgov.

BURGIT d. m. b. H., Frailassing (Bayer).

Kurilne naprave, vodovodne naprave, popravilo in postavitve kotlov za visoki pritisk, elektrotehnične naprave vseh vrst

Stegu in drugi,

VIČ - GLINCE 5.

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1b III.

Na drobno!

Ribarice, krtače za konje, konjske odeje, voznep lahte, tržalke, bčevnikke, biče, morsko travo (afrik) nudi po najnižji ceni in se priporoča

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 31.

Na debelo!

EMAILIRANE LUTZOVE PEČI

Vsem cenjenim interesentom naznanjamo tem potom, da smo pravico do prodaje naših peči, ki jo je imela do sedaj tvrdka Vidic & Co., prenesli na tvrdko

KALMUS & OGORELEC, Ljubljana

ter da je naprej edino le ta tvrdka upravičena naše peči v Jugoslaviji razpečevati. Ker se je nam s tem posrečilo dosedanje ceno teh peči znatno reducirati, smo prepričani, da si bodo naše pripoznane dobre peči v polnem obsegu zopet pridobile staro naklonjenost.

VDOVA LUTZ & SINOVI

Chiribiri-automobili-Torino

Elegantni štirisedežni vozovi, 19 HP promptno

Chiribiri tipa Monza

10 do 50 HP, najnovejši model 1924. brzina na uro 120 km.

hkratni dobavni rok.

Glavno zastopstvo:

American Import Co.

Maribor

Koroška cesta 24.

UNITED STATES LINES

NEW-YORK iz Southampton - Cherbourg

Leviathan

1. aprila 23. aprila 12. maja

Iz Bremena čez Southampton in Cherbourg v New-York

George Washington

23. decembra 26. januarja

Pres. Roosevelt 4. febr. 3. marca

Pres. Harding 9. jan. 11. febr.

Odhod iz Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje.

Vse podrobnosti pri naslednjih naslovih:

UNITED STATES LINES

Zastopstva:

Beograd: Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel Bristol's,

Zagreb: Središnje Savez Hrvatskih seljačkih Zadruga,

Mihanovičeva ulica 2, Preko puta polodvora.

Ljubljana: Brodarstvo Zjednotenih Ameriških Držav, Dunajska cesta 23.

Sarajevo: Savez Hrvatskih seljačkih zadruga za Bosnu i Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52.

Sušak: Banka za Pomorstvo.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. V LJUBLJANI

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767, dobavlja priznane prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

POZORI!

Reklamne cene za došle darilne — Bukne vseh vrst, angleški tišoni od Dm 15-50 naprej. Placati, barbeni vseh vrst, vsa po najnižjih cenah edine pri

IVAN KOSU,

LJUBLJANA, St. Petra cesta 25.

MISKA, Celovška cesta 3.

Glad i drug
proje

FILIP HAAS I SINOVI

Jelačičev trg 28 ZAGREB Prvo nadstropje

Na dobo

Na drobno

Preproge

Garniture
za mize in postelje

Tekači

Zaveze

Thaline za pohištvo

Volnena pregljaja

Zastori

Kod

Stoles

Posteljne odeje

Wertheim - blagajne

za vžidanje, vloma- in ognjavarne, v vsakem stanovanju oziroma prostoru z majhnimi stroški nevidno namestitljive, v 6 različnih velikostih dobavljiva in popis s cenikom brezplačno razpošilja Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18. Provizijski zastopniki naj se javijo!

Broj 8278/23.

Sveti grada St. Kaniša.

OGLAS.

Sveti grada Stare Kaniše ovim stavlja na snanje, da esdašnjo električno centralu odgovarjajoč potrebama putem koncesije misli sasvim iznovo da sazida, zato poziva sve zainteresovane, koji su voljni ovaj rad koncesionalnim putem izvršiti, da na ovo odnoseći svoje ponude najkasnije do 1. januara 1924 godine gradskom savetu podnesu.

Stara Kaniša, 7. decembra 1923 god.

Panić s. r.
gradski načelnik.

'Jadran', Dane Singer in drug

ZAGREB, Frankopanska ulica 8 in Prilaz 31.

PAPIR in PISARNIŠKE POTREBŠČINE na dobo. — LASTNA TOVARNISKA IZVAJTEV, TRGOV KNJIG, NOTESOV — PREPISNIH KNJIG — ZVEZKOV — RAČUNSKIH KNJIG — RISALNIH BLOKOV — KORIAN-DOLI in SERPENTIN (zmajev) — REGISTRATORJEV in FASCIKLEJEV za uređitev spisov. — BOŽIČNI NAKIT v veliki izbori.

6641 A

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno
zavezo v Ljubljani

obrestaje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za franciskansko cerkvi v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposredstvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad K 130.000.000—

Največje veselje

napravite ZA BOŽIČ svojim dragim z nakupom prvovrstnega PISALNEGA STROJA, ki ga dobite na obroke pri

THE REX & CO., Ljubljana,

GRADIŠČE STEV. 10.

Telefon 268.

7051

Telefon 268.

Odon Koutny

specialna trgovina

Z orodjem, stroji in tehničnimi potrebščinami vlijudno naznanja, da se le preselila na Aleksandrovo cesto št. 7 (vokal Beethovenove ul.) ter prosi svoje cenjene odjemalce nadaljnje naklonjenosti.

Zajamčeno popravljeni LOKOMOBILI

Lanz-Wolf, izdel. l. 1914-22

HP	HP	Novi
10-15	90-120	25-45
15-20	100-130	30-50
20-25	120-170	40-60
25-30	130-190	50-80
30-40	150-200	70-100
40-50	170-230	100-140
50-60	200-280	120-170
60-70	230-300	140-190
70-85	300-400	170-210
80-100	400-600	200-300

Prvovrstno generalno popravljeni, Preizkušeni. Enoletno tovarniško jamstvo. Popolna montaža. Ogledite si našo stalno zalogo

Motorji na sirovo olje in benzin od 5-50 KS

Braća Fischer d. d.

Zagreb, Pantovčak 5.

ABADIE

Glavna zaloga cigaretnega papirja in vseh vrst

ovojni papir

A. Lampret, Ljubljana

Krakov trg 10

Sivalne stroje

EXCELLA

z 10 letnim jamstvom

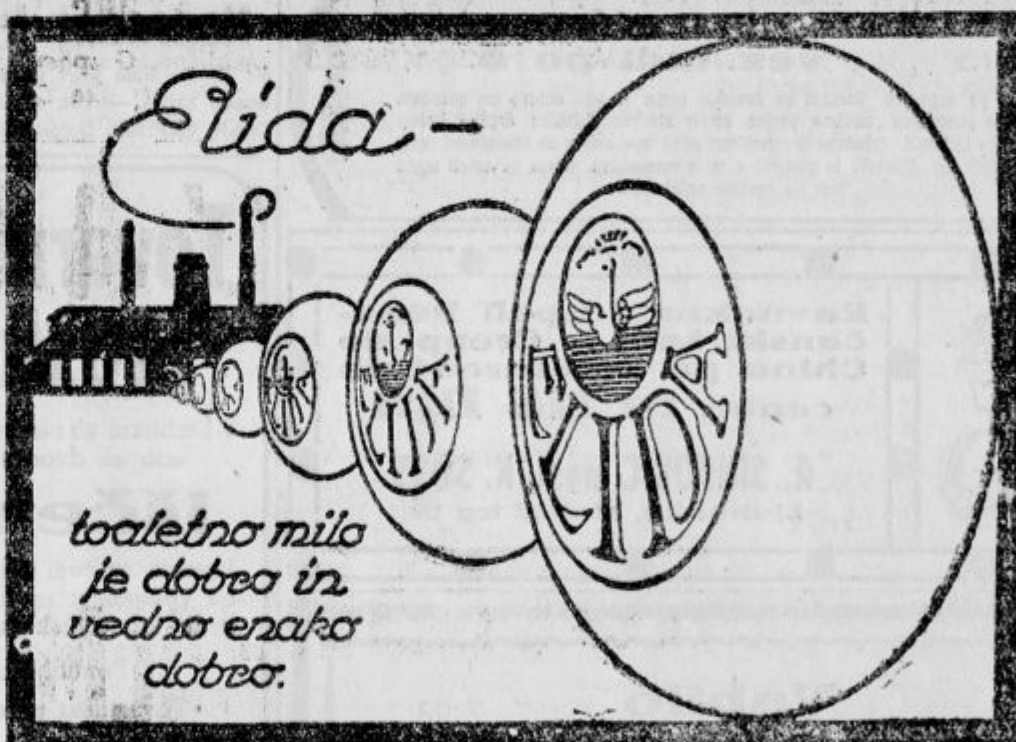
najboljejši izdelek kupite najceneje pri tržbi Za Božič. Novo leto 10% popusta

J. Gorec, Ljubljana

Palata Ljubljanske kreditne banke

Klobuke, srajce, kravate,

DEŽNIKE, ženske ČEPICE, MAJICE, RO-KAVICE, NOGAVICE in drugo moške modno blago kupite po znižani ceni pri IVAN KUNOVAR, Ljubljana, Star trg št. 10. — KUPUJEM KOŽO LISIC ZAJCEV, KUN in druge divjačine. 7951

Kože divjačine

in sicer od LISIC, KUN, DEHORJEV, VIDER, ZAJCEV itd. KUPUJEM NEPOSREDNO za AMERIKO. — Plačam NAJVIŠJE DNEVNE CENE! OD 1. JANUARJA 1924 ZBIRALISCE v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarske — in sicer: ZAGREB — GOSPIĆ — LOVINAC — LJUBLJANA — SARAJEVO — BANJALUKA — ROS. NOVI — KOTOR — BEOGRAD — NIS — SKOPLJE — SOFIJA — TRST.

Mavro Fischer, Sisak

Telefona št. 86, 30 in 61

— Prva žebliarska in železobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici —

Pismo: Žebliarska zadruga Kropa (Slov.) -- Brojzavke: Zadruga Kropa. -- Telefon Interurban: Podnart 2

Žebliji za normalne in ožkotirne železnice; žebliji za ladje, črni ali pocinkani; žebliji za zgradbe, les itd.; žebliji za čevlje; spojke za odre in prege; spojke za ladje in plave; železne brane; kluke za podobe, žid, cevi, žlebove itd. Vijaki s maticami; podložne plošče; matice; zakovice za tenderje, kofle, mostove, sode, pločevino, kolese itd. Vijalni čepi, verige

— Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje — Ilustrovani ceniki na razpolago —

Pozor!

Ne pozabite na ugoden nakup

Pozor!**božičnih in novoletnih daril**

Krasna izbira volnenih površnih jopie, jumperjev, rokavie, nogavie itd. Trikotaža vseh vrst. Velika zaloga moškega, damskega in otroškega perila ter raznih kravat, posebno samoveznice

pri IGNACIJ ŽARGI, Ljubljana
Sv. Petra cesta 3.

BRZOJAV! V nedeljo 23. t. m. od 10—13 ure je otvorena

RAZSTAVA MODELOV

novodolnih oblek, površnikov in kostumov. Vstop prost! Za obilen obisk se priporoča

BERNATOVIČ
LJUBLJANA, MESTNI TRG 5**PRESELITEVI!**

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“
v Ljubljani, r. z. z. o. z.

ki se je PRESSELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno poslovalnico na Miklošičevi cesti poleg hotela „URION“.

Hranilna vloga se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, kar poseduje Vzajemna posojilnica relativno večino delnic stavbne delniške družbe hotela „Unica“ v Ljubljani. Určutega je njena last nova lepa poslovalnica ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položenih.

**Ravnokar dospeli bene-
čanski šali! — Crepp de
Chine po konkurenčnih
cenah m 118 Din****A. ŠINKOVIČ nasl. K. SOSS**
Ljubljana, Mestni trg 19.**Vabilo**
na

redni občni zbor

**Delavskega konsumnega
društva r. z. z. o. z. v Ljubljani**ki se bo vršil v zadrušnih prostorih v Ljubljani Kongresni
trg št. 2. v ponedeljek 7. jan. 1924 ob pol 10 uri dopoldne.**DNEVNI RED:**

1. Poročilo načelnstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za čas od 1. julija 1922 do 30. junija 1923.
3. Prememba pravil.
4. Volitev načelnstva in nadzorstva.
5. Določitev nagrade nadzorstvu.
6. Slučajnosti.

OPOMBA: § 63 zadr. pravil se glasi: »Člani zadruge se udeležijo občnega zbora po pooblaščenih, izvoljenih v smislu § 57 na skupščini krajevnih skupin. Vsak pooblaščenec ima 1 glas.«

V slučaju, da bi bil redni občni zbor nesklepčen, se vrši pol ure pozneje izredni občni zbor s točkami 1., 3. in 6. dnevnega reda.

ZA NAČELSTVO:

Dr. A. GOSAR, načelnik. — Mihael MOŠKERC, podnačelnik. — Anton KRALJ. — Fran KREMŽAR. — Ivanka KOSEC, odborniki. Alojzij KOČMUR, ravnatelj.

ZA NADZORSTVO:

Rudolf STRNAD, predsednik. — Ignacij ZAPLOTNIK, Ivan KRVINA, Josip PIRC, Fran CVEK, Liza CERKOVNIK, nadzorniki.

E K T

Najboljše toaletno milo
kr. dvornega dobavitelja
se dobi **povsod.**

Glavna zaloga:

A. LAMPRET
LJUBLJANA
Krekov trg 10**P. n.****Šivilje gospodinjic**
opozarjamo, da so zopet dospeli
najboljši šivalni stroji**Gritzner**

v vseh opremah.

Posk v vezanju ter krpanju
perila in nogavic (stoljanje)
brezplačno **EDINO** le pri:**JOSIP**
PETELINC**LJUBLJANA Sv. Petra n.**Mehanična delavnica pod
vodstvom priznanega strokovnjaka
in mehanika Stanko Galeta
na razpolago za šivalne stroje
in kostumov in koles.**LOVSKI PES**istrijanec, srak, bel, kratkodlak, 4 leta
star, **NAPRODAJ.** — Kje, pove uprava
«Slovenca» pod številko 8108.**PREMOG (Trbovalski) DRVA**trda in meka. Zagana in cepje-
na, stalno v zalogi. Premog in
drva dovažamo tudi v vrecih.

Naročila sprejema

H. PETRIČ, LJUBLJANA
Gospodarska cesta št. 16.
Telefon 343**Naprodaj je hiša**št. 22. — Hiša je v dobrem stanju in v
opeko krita. — Več se izve pri lastniku
IVAN TRPINC, Dolga ulica, Novomesto.

Tovarniške prostore

v Ljubljani ali okolici, obsežne
eno ali dvonastropne**iščemo**Lastnik se tudi lahko udeleži
na vpeljanem in dobičkanos-
nem industrijskem podjetju.

Ponudbe na

»Tovarniški prostor« na
Aloma Company
v Ljubljani**POZOR!****Ravnokar izdelana NOVA, MODERNA**
črešnjava spalna opravatemna, masivna, naturirana, marmor in
ogledalo, **NAPRODAJ.** — Naslov pove
uprava «Slovenca» pod številko 8104.

Namizno perilo

Posteljno perilo

galosa
svitarji
gamaše
rokavice
stresniki
nahrbtniki
nočne srajce
snežni čevlji
veseno perilo
pevne gamaše
damske jopice
volnene jopice
otroške obleke
gumbi za manšete
batistasto perilo
naramnice, podvese
športne potrebnice
volnene trikot- blazne
otroško Tetra- perilo
moške športne čepice
kuhinjski predpasniki
volneni in svileni šali
cele opreme za novorojenca

hlade
čepice
brisače
modrčki
dokolenke
šepni robci
perje in puh
veseni robci
svilnati robci
kopalni plašči
jutranje čepice
volnene čepice
ovratniki, manšete
kombinirane za dame
flanellate srajce
predpasniki za dame
volnena trikot- krila
moške volnene jopice
fini otroški vozilki
svilena spodnja krila
vevka isbera kravati
pristno jagerjevo perilo
prediskarja za ročna dela

Prepričajte se o cenah
v mojih izložbah!Trdka je bila
ustanovljena leta 1866.**C. J. HAMANN, LJUBLJANA, MESTNI TRG 8****Slaven**

d. d.

Zagreb

Ilica 52

knjižarna, tiskarna
in veletrgovina pa-
pirja in pisalnih po-
trebčin.PRIPOROČA p. n. gg. odvetnikom, občinskim,
državnim in zasebnim uradom svoje bogato
skladišče: Vse PISALNE POTREBSCINE —
TRAKOVE za pisalne stroje — KARBON- in
INDIGO-PAPIR — ŠAPIROGRAF-aparate in
valjce — KONCEPTNI in KANCLIJSKI papir
— KUVERTE — PAPIR za pisalne stroje —
PAPIR v mapah — PIVNIK — REGISTRA-
TORJE — MAPE za shranjevanje spisov. —Prevzema vseh vrst tiskovine v izvršni v po-
najnižjih cenah. 6041 B**POZOR!**

V petek, soboto, nedeljo in ponedeljek velika

prodaja ostankov

po izvanredno nizkih cenah, primerna za božična in novo-
letna darila pri**LJUBLJANA IVAN KOS SSKA**
Sv. Petra cesta št. 23 Celovška 3**Cie. Gle. Transatlantique**
Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko

Havre-New York samo 6 dni.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. / Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna asnila daje:

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Nepremočljive konjske odeje

za komate, nepremočljive plahte za vozove in avtomobile v največji
zalogi in po najnižjih cenah dobite pri

Orlovčeva ul. 13

Schotten i drug, ZagrebBrzajevke: Jure.
Telefon 19—65.

Papir za police

Kredenzstreifen

Znamka: Fingerhut

prodaja na debelo

Hrv. industrija papira d. d., Zagreb 1

(Poštanski protinac 95)